

Hrvatski Glasnik

LIST ZA KULTURU I DRUŠTVENA PITANJA

GODINA XXV

Broj 253

TUZLA, PROSINAC 2018.

Cijena: 2 KM, 8 HRK

ISSN 1840-1260

*Čestit Božić
i blagoslovljena
Nova 2019. godina*

**Čestit Božić
i sveto porođenje Isusovo!**

Isus novorođeni Kralj,
koji je došao čovjeka otkupiti i spasiti,
te da u njemu zasja Njegova ljubav,
ispunio i vas u svim danima
vašega života radošću, mirom,
čvrstom vjerom i
nepokolebljivom nadom u vječni život!

Svećenici tuzlanskog dekanata

BREŠKE

fra Marko Antić, župnik

DRAGUNJA

vlč. Marinko Mrkonjić, župnik

DRIJENČA

fra Franjo Martinović, župnik

HUSINO

vlč. Marinko Grubešić, župnik

LUKAVAC

vlč. Andrija Župarić, župnik

MORANČANI

vlč. Ivo Paradžik, župnik

PAR SELO

vlč. Vinko Međugorac, župnik

ŠIKARA

fra Marko Lovrić, župnik

TUZLA

fra Mario Divković,
gvardijan
Franjevačkog samostana

fra Božidar Štrkalj
Samostanski župni vikar

fra Josip Zvonimir Bošnjaković,
župni vikar

fra Franjo Ninić, župni vikar

Svim građanima
katoličke vjeroispovijesti
iskrene čestitke u povodu
nastupajućeg velikog
katoličkog blagdana Božića!

Aleksandar Vujadinović,
predsjedavajući Gradskog vijeća Tuzla
Jasmin Imamović,
Gradonačelnik Grada Tuzla

Svim katolicima
Tuzlanskoga kantona
sretan Božić uz iskrene želje
za mir i dobro!

Jakub Suljkanović
Premijer Vlade TK

Čestit Božić
i sretna Nova 2019. godina!

Generalni konzulat Republike Hrvatske
u BiH Tuzla!

Sretan Božić
sa željom da ovaj blagdan
s vašim bližnjima
i prijateljima provedete
u radosti i veselju!

Prof. dr. Nermina Hadžigrahić
rektorica Univerziteta u Tuzli

“Veselje ti navješćujem
puče kršćanski”

Čestit Božić
i sveto porođenje Isusovo
i blagoslovljena
Nova 2019. godina

Učenici, djelatnici i Uprava
KŠC “Sv. Franjo” u Tuzli

Slava Bogu na visini
i na zemlji mir ljudima
dobre volje

Čestit Božić!
Sretna i blagoslovljena
Nova 2019. godina

Zbor “IUVENTUS SALINARUM”

“Narodi nam se Kralj nebeski”

Neka vam Božić podari dane spokojstva, mira, zdravlja i izobilja.
Sretan i blagoslovljen Božić i sretna i uspješna Nova godina!

Sestre Kćeri Božje ljubavi

Sestre Kćeri milosrđa

GLASILO HKD “NAPREDAK” – GLAVNA PODRUŽNICA TUZLA

OSNIVAČ I IZDAVAČ

HKD Napredak
Glavna podružnica Tuzla

ZA IZDAVAČA

mr. sc. Nikola Čiča, predsjednik

**GLAVNA I ODGOVORNA
UREDNIČA**

Maja Nikolić

REDAKCIJA

Mario Divković
Nikola Čiča
Franjo Ninić
Barbara Pavljašević
Maja Nikolić

KONTAKT

Kazan mahala 2/II, 75000 Tuzla
Tel./fax: 035/257-038
www.napredaktuzla.ba
hkd.napredak.tz@bin.net.ba

**TEHNIČKA PRIPREMA,
REPRO I TISAK**

OFF-SET ŠTAMPARIJA
d.o.o. za grafičku djelatnost,
izdavaštvo, trgovinu i usluge

RAČUN

1321-000-31085-2125
Kod NLB Tuzlanske banke d.d.
Tuzla
HKD “Napredak”
Glavna podružnica Tuzla
– za Glasnik

List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu
za informacije pod rednim brojem 05/93 – 15 – 03. 1993.
List izlazi mjesečno. Tekstovi i fotografije se ne vraćaju.

Uvodnik:

Cijenjeni čitatelji Hrvatskog glasnika, prije nego što Vam čestitam Božić i poželim obilje Božjeg blagoslova s Vama želim podijeliti misli pape Franje. Naime, Božić je komercijaliziran i sva pozornost usmjerena je na male svjetlucave sijalice, trgovačke centre dok se sve manje daje pozornosti ulozi malenog Isusa. Papa Franjo kaže: „Nemojte maknuti Isusa od Božića, Isus je središte Božića, Isus je pravi Božić!” Također papa Franjo nas poziva na radost. „Prvi je stav neprestana radost – istaknuo je Papa i dodao – „Uvijek budite radosni“, kaže sveti Pavao, a to znači da trebamo biti radosni i kada stvari ne idu prema našim željama. Nevolje, teškoće i patnje prolaze kroz život svakoga, svi smo ih iskusili; i stvarnost oko nas često izgleda negostoljubiva i neplodna, slična pustinji u kojoj je odjekivao glas Ivana Krstitelja, kako podsjeća današnje evanđelje. Upravo riječi Ivana Krstitelja otkrivaju da naša radost počiva na sigurnosti da je ta pustinja nastanjena: “Među vama – kaže Ivan Krstitelj – stoji onaj kojega ne poznajete”. To je Isus kojega je Otac poslao i koji dolazi.”

Dragi čitatelji Hrvatskog glasnika želim Vam blagoslovljenu Novu 2019. godinu. Neka ona bude ispunjena vašim unutarnjim mirom i radošću. Budite zahvalni za svo dobro i volite i grlite ono što imate, a ne čeznite za onim što nemate. Ne uspoređujte se i natječite se, poručio je u božićnom intervjuu naš konzul Ivan Bandić.

Nadam se, stoga, da će i ovaj božićni broj Hrvatskog glasnika unijeti radost u vaše domove.

Na dobro Vam došao Božić!

Maja Nikolić

Mala božićna etika

Bog je pohodio čovjeka po čovjeku. U Isusu iz Nazareta, konkretnoj povjesnoj osobi, Bog se umiješao u ljudsku muku, radost i nadanje, umiješao se u njegovu povijest i njegov život

Piše: **Franjo NINIĆ**

Religija novca ili religija Božića? Ovo pitanje stoji danas sa svom svojom oštrinom pred kršćaninom i vjernikom koji dočekuje još jednu proslavu, kako se to kolokvijalno kaže, „najradosnijega kršćanskoga blagdana“.

U današnje sveopćoj, a ponajviše medijski napuhanoj financijskoj krizi postao je novac osnovni pojam i osnovno mjerilo vrijednosti. I to ne samo vrijednosti pojedinih država, naroda i društava, nego i vrijednosti čovjeka pojedinca. Temeljne nade toga čovjeka nisu više humanistički ili kršćanski ideali, nego strah da će se novac prestati umnažati, a to bi značilo smrt jednog kapitalističkoga poretka koji određuje i normira život u svim njegovim vidovima. Religija novca ili „tržišna religija“ (P. Bruckner) nije pošteđjela niti sam Božić i onaj svečarski *feeling* koji ga okružuje. Izvorno religiozno nadanje u Božji dolazak čovjeku i čovjekov susret s njime upregnuti su u nemilosrdni trgovački *pathos* kupovanja i prodavanja, a samo slavlje Božića vratilo se, smatraju mnogi kritičari merkantilizma i merkantilističkoga kršćanstva, u jedan oblik novoga poganstva, koje sa samim događajem Božića i njegovim religijskim značenjem nema nikakve smislene veze.

Pučka radost i Božić bez Boga

U jednom takvom društvenome okviru gdje su novaci tržište *spiritus movens* svakoga djelovanja i vrijednosnoga prosuđivanja vrlo je teško razložno i uvjerljivo podsjetiti, barem u pisanoj formi, na temeljnu vjerničku i vrijednosno-etičku poruku božićnoga događanja. Božić se živi, teološko-vjernički interpretira i pastoralno naviješta na nekoliko razina koje njegovu

etičko-moralnu dimenziju ili samo spominju, ili je uopće ne dodiruju niti tematiziraju.

Prva razina slavljenja Božića jest ona *pučko-tradicionalna*. Vidljiva je osobito u našim krajevima. Očituje se ponajprije u određenim običajima vezanih uz pučku kulturu, prehranu, okupljanje obitelji, raznolike vidove čestitanja, posjete misama, pučke popijevke i sl. Sadržaj božićnoga slavlja i događanja reducirani su na ravan pučke romantike i običajnoga nasljeđa. Poruka o Božjem dolasku na svijet na ovaj način bitno je „prizemljena“ i pročitana na jedan jednostavni način te funkcionira u vjerničkome smislu pozitivno te proizvodi jednu atmosferu drukčijega, svečanijeg i „blagoga vremena“, kako to opisuje poznata adventska pjesma.

Druga razina jest ona *tradicionalno-teološka*. Crpeći pojmove i interpretacije iz duge biblijsko-teološke tradicije crkvene i civilne instance i pojedinci u svojim proglasima ili propovijedima ponavljaju riječi o Božjem utjelovljenju, učovječenju u konkretni lik ili osobu Isusa iz Nazareta. Čin utjelovljenja (inkarnacije) ili učovječenja (inhuminacije) božanskoga Logosa biva proglašen temeljnim stupom vjerovanja, uzrokom ljudske radosti te razlikovnom točkom kršćanstva prema drugim religijama i svjetonazorima. Takvome dogmatskom (službeno-crkvenom) shvaćanju Božića nasuprot stoje interpretacije ateističkih ili religijsko-kritičkih krugova kako je sam događaj Božića mitološka kategorija, a pojmovi kojima se Božić opisuje pripadaju prevladanom filozofskom optimizmu antičke i srednjovjekovne filozofije i teologije. Dogmatski uokvireni Božić zapravo je, uz različite sociološke preduvjete, i proizveo njegovo naličje u današnjoj formi potrošnje

i potrebe besciljnoga darovanja, kupovanja i prodavanja. Ranije spomenuta pučka kultura u dodiru s dogmatskim tumačenjem zapravo je proizvela jednu vrstu božićne „duhovnosti“, koja je također upregnuta, bez njezina znanja i pristanka, u sveopću komercijalizaciju Božića. Biblijsko-dogmatsko tumačenje Božića ima u sebi veliki etičko-moralni potencijal, koji nažalost ni približno nije iskorišten u javnom diskursu, navještaju ili teološkom promišljanju.

Treća i vjerojatno najvažnija razina božićnoga slavljenja jest ona *povjesno-kulturalna*. Božić je kulturalna baština zapadnoga svijeta, neovisna skoro o svome izvorno kršćanskom podrijetlu. Kao što su to sloboda, jednakost, ljudska prava, demokracija ili ljudsko dostojanstvo. Da bi se ovo shvaćanje Božića lakše shvatilo nužno je malo se vratiti na sami *dating* nastanka ove svetkovine. Rimski je car Konstantin, godinu dana nakon što se obratio na kršćanstvo, na crkvenom saboru u Niceji 325. godine držao govor. Tema toga govora nije bila Biblija, ni Isusovo uskrsnuće niti njegove mudre usporedbe. Govorio je o rimskom nacionalnom pjesniku Vergiliju, odnosno citirao njegovu pjesmu koja govori o kraju vremena, o rođenju djeteta, o dolasku zlatnoga doba koje će biti osvjetljeno rođenjem božanskoga djeteta sunca. Doći će do kraljevstva mira i novoga vremena. Sudionicima Sabora (uglavnom crkvenim velikodostojnicima) nije trebalo puno mudrosti da ove riječi povežu s biblijskim podacima o navještaju Isusova rođenja kod proroka Izaije. Rođenje djeteta o kojem piše Vergilije nije ništa drugo nego proročanstvo o kojemu govori i starozavjetni prorok.

Car Konstantin je uspio u onomu što je namjeravao: pomirio je helenizam, dakle

tadašnju grčko-rimsku kulturu i kršćanstvo. Božić, ili rođenje božanskoga djeteta, postali su stup stvaranja nove, rimsko-kršćanske kulture. Ta sinteza djeteta sunca i djeteta mesije kao liturgijsku konsekvencu imala je uvođenje svetkovine Božića, koja nema starozavjetne paralele. Pitanje samoga datuma nije od velike važnosti, ali treba napomenuti da se 25. prosinca još od cara Aurelijana u Rimu slavi rođendan (*dies natalis*) nepobjedivoga sunca (*sol invictus*). Još tada, na početku kršćanstva i njegova teološkoga i političkoga kodificiranja, Božić je funkcionirao kao kulturalna ali i kao politička činjenica kojom je Konstantin želio izgraditi mir u svome carstvu. Usprkos tolikim stoljećima i danas Božić funkcionira, to se najbolje vidi u razvijenim zapadnim zemljama, više kao kulturalni blagdan (slave ga vjernici i nevjernici, kršćani, muslimani i drugi) a manje kao podatak i činjenica kršćanskoga vjerovanja. Neki teoretičari govore da je Božić postao „Božić bez Boga“.

Je li uopće moguća božićna etika?

Božić, prikazan u prethodnim recima kao pučka svečanost, kao izričaj kršćanske dogme i kao kulturalni element zapadnoga svijeta ima svakako još puno svojih značenja. Ovdje navedena značenja uzeta su samo kao uzorak da bismo lakše otvorili temu koja stoji u naslovu ovoga razmišljanja, a to je kakva bi bila etička, moralno-etička ili političko-etička dimenzija Božića. I postoji li uopće nešto što se može nazvati božićnom etikom? Što nam poruka o Božjem dolasku u čovjeku Isusu priopćava o našim odlukama, potezima i stavovima u životu? Rekli smo već da je to teško formulirati. Rekli smo i neke razloge zašto je to tako.

Međutim, pokušat ćemo otkriti ili barem malo odškrinuti i tu duboku ljudsku dimenziju božićne tajne.

Temeljni teološko-vjernički podatak o Božiću glasi: Bog je pohodio čovjeka po čovjeku. U Isusu iz Nazareta, konkretnoj povjesnoj osobi, Bog se umiješao u ljudsku muku, radost i nadanje, umiješao se u njegovu povijest i njegov život. Neovisno o tome doživljava li pojedini čovjek to Božje „upletanje“ osjećajno kroz pučke svečanosti ili intelektualno kroz zamršene teološke formulacije ili čisto ljudski kroz dostignuća čovjekove kulture, on na tu činjenicu ne može ostati imun. Ne može jer je on biće koje u rascjepu suvremenoga potrošačkoga mentaliteta, zbog svoje konstitucije kao čovjek koji misli, traži oslonac i točku orijentacije.

Taj temeljni antropološki podatak o čovjeku izloženom vjetrometini povijesti, ogromnome rastu njegove tehnološke moći, njegova znanja i umijeća prva je točka nacrtu jedne male božićne etike. Čovjek je razapet između osjećaja vlastite moći i nemoći, između vlastite slobode i prikraćenosti. Svjestan je da sam sebe ne može zaštititi od vlastitog ogromnog znanstvenog i tehnološkog napretka i da je upravo zbog toga napretka ugrozio prirodu koja je temelj njegova života. Dakle njegov vlastiti i biološki identitet je ugrožen, a s druge strane ugrožena je priroda kao temelj njegova postojanja na zemlji.

U toj jednoj „heuristici straha“ (H. Jonas) čovjek postavlja radikalno i duboko pitanje smisla: Koliku šansu ima on u tome svome proturječnome stanju? Mora li, ne kriveći za svoje stanje prosvjetiteljstvo ili modernu, ostati u pukoj bespomoćnosti? Odgovor jedne božićne etike, utemeljene na onoj činjenici Božje umješnosti u čovjekovu muku, bio bi da i današnji čovjek trebao pristup vjere da bi samoga sebe mogao razumjeti, odnosno da bi razumio i svoju slobodu i svoju ljudskost. Moderni čovjek koji se sam zapleo u vlastitu tehnologiju i vlastitu autonomiju zapao je u nesigurnost svojih resursa smisla. On treba kršćansko iskustvo vjere i kršćansko iskustvo Boga da bi mogao razumjeti vlastitu egzistenciju u svoj njezinoj ugroženosti i apsurdnosti. J. Römelt piše da „upravo u krizi svih metafizičkih konteksta smisla i u otvorenoj izručenosti gubitku smisla i banalnosti današnjice, ostaje čovjek neshvatljivo zahvaćen povijesnospasenjskim susretom s Bogom. Teologija – ne samo katoličke orijentacije – upravo je ovo značenje kršćanskoga iskustva Boga izradila u svome dijalogu s modernim svijetom“. Međutim, upravo je taj moderni svijet na neki način Boga sklonio iz svoga središta, postavljajući na njegovo mjesto druga božanstva koja ga sapinju i guraju ga u onaj osjećaj nesigurnosti i izgubljenosti, usprkos njegovu silnu napretku u tehnologiji i znanju. Onaj „utjelovljeni Logos“ o kojemu govori pastristička teologija utjelovljena, mogao bi se prevesti kao „utjelovljeni Smisao“ za današnjega čovjeka. Upravo ta činjenica nuđenja smisla čovjeku bez orijentacije i čvrste uporišne točke, prva je i najvažnija odrednica jedne naše male božićne etike.

Božja i ljudska solidarnost

Drugi korak formuliranja naše male božićne etike proizlazi iz Božje solidarnosti. Dopustivo je i opravdano spomenute dogmatske formulacije o utjelovljenju / učovječenju prevesti u kategoriju „Božje solidarnosti s čovjekom“. Na taj način jedan od središnjih pojmova kršćanske socijalne etike, odnosno katoličkoga socijalnoga nauka postaje i temom naše božićne etike. Ako kršćani u Božiću prepoznaju Boga koji je solidaran s čovjekom, koji uzima na sebe teret bivanja čovjekom, onda je nužno da i oni budu graditelji solidarnih odnosa u svijetu. Iz življenja darovanoga smisla te iz božićne obveze solidarnosti morali bi računati posebno s onima na rubu, sa siromašnima. Evanđeoski opisi Isusova rođenja upravo su smješteni u taj kontekst siromaštva, malenosti i jednostavnosti. U svojim govorima i nastupima Isus upravo njima daje prvo mjesto. Stoga bi kršćani, a s njima i kršćanske crkve trebale biti tijekom proslave Božića posebno pozorni na siromašne. Ne treba se zagušiti u svjetlima zapadnjačkih božića i ne upozoriti na rastuće siromaštvo na Jugu naše planete, ali i na sve veće siromaštvo u pojedinim europskim, kapitalističkim državama.

Božićna solidarnost uključuje i brigu za buduće generacije i na sudbinu našega plavog Planeta. Strah za budućnost čovječanstva ili ona „heuristika straha“ o kojoj su pisali H. Jonas

i cijeli niz kršćanskih etičara i teologa (Schlögel, Merks, Römelt) trebao bi posebno među kršćanima probuditi osjećaj odgovornosti za Zemlju i čovjeka na njoj, a među teolozima intelektualni žar za promicanjem etike i „teologije odgovornosti“. Božja ili božićna odgovornost trebala bi biti jedan od najvažnijih motiva djelovanja kršćana u modernome vremenu. I solidarnost i odgovornost stoga su središnje teme naše male božićne etike.

I na kraju čovjek?

Božićni događaj prvotno je događaj čovjeka. Bog se ne utjelovljuje/učovječuje u ljudsku narav ili neko opće čovječstvo nego u konkretnu povjesnu osobu, Isusa iz Nazareta. Njegovo „samopriopćavanje“ (K. Rahner) svijetu i čovjeku događa se upravo preko toga povjesnog Isusa. Zato Božić ne znači proslavu neke apstraktne ljudske naravi, nego čovjeka pojedinca, s njegovim imenom i prezimenom, njegovim nadama, radostima i patnjama.

Iz toga podatka kršćanske vjere, iako posredno i često protiv volje Crkve, razvio je suvremeni zapad teoriju o pravima čovjeka, njegova dostojanstva i njegove nepovredivnosti. Velike ideologije kolektivnih pripadnosti, posebno u prošleme stoljeću, prijetile su da ovo dostignuće prvotno kršćanske antropologije ozbiljno dovedu u pitanje. Na našim stranama, koje se znaju slavodobitno zvati kršćanskima, i danas je kolektivna svijest često jača od individualne. Pokazali su to ratovi i ubijanja devedesetih godina, kada se čovjeka nije promatralo kao jedinstveno biće, nego samo kao člana nekoga (tuđeg) nacionalnoga i/ili vjerskog kolektiva. Uz Božić i božićne vrijednosti dobro je se sjetiti da se često zaboravi ta činjenica Božje proslave pojedinca i njegove vrijednosti. Stoga principe naše male božićne etike završavamo s humanizmom, s brigom za čovjeka, kao središnjim i najvažnijim akterom Božje božićne avanture.

Na početku teksta postavili smo dilemu: religija novca ili religija Božića? I tu smo dilemu postavili upravo pred pojedinoga čovjeka koji dočekuje Božić. Upravo je to dilema koju proživljava pojedinac danas na ruševinama jednog poretka, kojega možemo nazvati kršćanskim Zapadom ili kršćanskom Europom. Novac, pohlepa, posjedovanje, moć, progres, uspjeh i slava stoje nasuprot osmišljavanju cjeline života, cjeline postojanja i mogućnosti orijentiranja. Koju će stranu izabrati puno ovisi o načinu na koji će Božić ili božićna tajna biti posredovana od onih koji još vjeruju i od institucija Crkve kojoj je to posredovanje upisano u njezino poslanje. Hoće li božićne vrednote (smisao u kaosu orijentacije, solidarnost i odgovornost te humanost) naći načina da postanu orijentacijske točke suvremenom čovjeku ovisi prvotno o kršćanima samima. A one, svaka na svoj način, žive i nude se i u onome pučkom radovanju u slavlju Božića, u visokoj teologiji i mistici, ali ništa manje i u svjetovnome, kulturalnom obilježavanju i slavljenju Božića.

Tradicionalni Božićni koncert uz New Trinity Baroque i Iuventus Salinarum

Podijeliti s ljudima radost Božića

Zbor Franjevačkog samostana Tuzla Iuventus Salinarum proslavio dvadesetu obljetnicu

U Bosanskom kulturnom centru Tuzla održan je tradicionalni božićni koncert na kojem je nastupio barokni orkestar New Trinity Baroque iz Atlante (USA) te zbor Iuventus Salinarum iz Tuzle.

Događaj koji publika s nestrpljenjem očekuje svake godine združenim snagama organizirali su Franjevački samostan Tuzla i Hrvatsko kulturno društvo Napredak Glavna podružnica Tuzla.

New Trinity Baroque je ansambl kojeg čine "par excellence" glazbenici iz cijelog svijeta, a kojima dirigira pionir u istraživanju rane glazbe, orguljaš i osnivač orkestra, Predrag Costa.

Na koncertu su izvedena djela baroknih kompozitora stvarana u slavu božićnih blagdana. Glazbu 17. i 18. stoljeća su izvodili na povijesnim instrumentima – baroknim violinama, violončelu, teorbama, lautama i čembalu.

Fra Mario Divković, gvardijan Franjevačkog samostana Svetog Petra i Pavla u Tuzli ovom prilikom je kazao da je koncert dar gradu Tuzla u povodu Božića, blagdana Božijega učovječenja i čovjekova približavanja Bogu, dobroti, humanosti i ljepoti.

„Predbožićno vrijeme sa svojom vjerničkom čarolijom ovim je obogaćeno i oplemenjeno tonovima stare, barokne glazbe, koja svojom estetikom, starim povijesnim instrumentima i vrhunskom izvedbom ovoga međunarodno priznatoga ansambla daje našoj zajednici ovdje, gradu u kojemu živimo novi umjetnički i kulturni kvalitet. Tuzlanski franjevački samostan i Napredak žele i ovom manifestacijom Božić, kao univerzalni blagdan čovjeka i svijeta, približiti svakome čovjeku "dobre volje" te radost prelijepe Božije priče s ljudima podijeliti sa svima onima koji s nama u ovdješnjem gradu zajedno žive i dijele dobro i zlo ovoga našega nemirnoga, ali blagoslovljenoga prostora“, kazao je Divković.

Ovaj božićni koncert bio bi nezamisliv bez nastupa tuzlanskog zbora "Iuventus salinarum", koji ove godine obilježava 20. godišnjicu postojanja i rada. Tim povodom zborovođa Zlatko Špoljarević je pozvao sve pjevače koji su pjevali u zboru tokom ovih 20 godina. „Naravno, nisu se mogli svi odazvati jer ih je život raspršio diljem svijeta. Ipak, jedan lijep broj njih se odazvao ovom pozivu i večeras zajedno pjevao s aktualnom postavom Iuventus Salinaruma. Možda ovo postane tradicijom, da se makar za božićni koncert okupe svi dosadašnji pjevači našeg zbora“, dodao je Špoljarević.

Na kraju programa gvardijan Divković je čestitao Božić svim vjernicima, osobito onima koji žive u Tuzli, Tuzlanskom kantonu i cijeloj domovini Bosni i Hercegovini. A svim građanima Bosne i Hercegovine poželio je mir i radost u predstojećoj 2019. godini. Potom su svi prisutni skupa otpjevali pjesmu "Narodi nam se".

U povodu Božića, koncert svih zborova iz Tuzle u Franjevačkom samostanu Tuzla

U susret Božiću

Pjevači i njihovi zborovođe na ovaj način, sudjelujući na ovom koncertu žele čestitati katolicima božićne blagdane i osjećaju da je to njihov doprinos u proslavi jednog od najvećih kršćanskih blagdana, blagdana rođenja Isusova.

Tradicionalni Božićni koncert "U susret Božiću", održan je 19. prosinca 2018. godine u Franjevačkom samostanu Svetog Petra i Pavla u Tuzli. Koncert, koji je na jednom mjestu okupio gotovo sve tuzlanske zborove i ove godine je organizirao zbor "Iuventus Salinarum".

Osim božićnih pjesama koje su izveli domaćini, publika je imala priliku uživati i u izvedbama članova zbora Osnovne škole Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo" Tuzla, Ansambla "Iskre", zbora Gimnazije KŠC-a "Sveti Franjo", Mješovitog zbora HKD "Napredak", Mješovitog zbora GUD "Lege Artis", Gradskog vokalnog ansambla "Tuzlanke" i Mješovitog zbora UKUD-a "Zvonko Cerić" Tuzla.

Božić je blagdan susreta Boga i čovjeka, susret ljudi sa ljudima. Upravo tu ljepotu nosi ovaj koncert na kojem nastupaju i kojeg posjećuju Tuzlaci svih vjera i nacija.

Zlatko Špoljarević, dirigent zbora "Iuventus salinarum" ovom prilikom je rekao da mu je drago što se ovaj božićni koncert organizira duži niz godina i što ga podržavaju tuzlanski horovi, kao i njihovi dirigenti.

„Već prve godine kad je došlo do ideje za organiziranjem ovakvog koncerta, naišli smo na veliku radost i prihvaćanje od strane i dirigenata tuzlanskih zborova, ali i svih članova zborova. Zbog toga iz godine u godinu nastavljamo s ovom idejom. Posebnu čar čini druženje svih izvođača

koje franjevački samostan upriliči u samostanskoj dvorani nakon koncerta. Nije to tako jednostavno jer tu bude oko 180 pjevača, prostor nije dovoljno velik, a treba i organizirati domjenak za tolike ljude. Međutim činjenica da svi pjevači uživaju u tom druženju jednostavno nam daje vjetar u jedra da nastavimo ovom aktivnosti. Kako kažu sami pjevači i njihovi zborovođe, oni na ovaj način, sudjelujući na ovom koncertu žele čestitati katolicima božićne blagdane i nekako osjećaju da je to njihov doprinos u proslavi jednog od najvećih kršćanskih blagdana, blagdana rođenja Isusova.“

Na kraju programa svi horovi su skupa sa publikom otpjevali pjesmu "Narodi nam se".

S. P.

Istinski i najveći prijatelj Bosni i Hercegovini je Republika Hrvatska

Generalni konzul Republike Hrvatske u Tuzli Ivan Bandić naredne godine završava svoj mandat u Tuzli. Njegova energija i zauzetost za sve ljude Sjeveroistočne Bosne ostat će upamćena, tvrde njegovi prijatelji koje je stekao u Tuzli. Za Hrvatski glasnik govori o Božiću, svom mandatu u Tuzli i BiH u koju se vratio nakon rata te o političkim prilikama koje tište ovu zemlju.

Razgovarala Maja Nikolić

HG: Konzule božićno je vrijeme. Kako se Božić proslavlja u Vašoj obitelji?

Bandić: Iz moje tradicije i mog odgoja, Božić je za nas uvijek bio najveći blagdan. Ne u smislu današnjeg vremena komercijalizacije nego tradicije obiteljskog okupljanja. Božić proslavljamo kao blagdan ljubavi, međusobnog uvažavanja i posjećivanja, blagdan darivanja. Bojim se, međutim, da je danas Božić izgubio onaj istinski iskonski smisao topline. A upravo vrijeme Božića je vrijeme nade. Posebice danas u ovom vremenu tjeskobe moramo znati da vjera čovjeka bolje održava.

HG: Spomenuli ste tradiciju, koliko je važno držati do tradicije Božića?

Bandić: Sada kada sam u zrelijim godinama sjećanja na tu tradiciju iz našeg djetinstva mnogo dublje i emotivnije prožimaju moje biće. Moja obitelj je bila mnogobrojna i uvijek bismo moj otac i nas petero djece na Badnje jutro išli baki. To su slike koje mi se često vraćaju i tek sada uočavam koliko je to naše obiteljsko zajedništvo imalo dubokog smisla. Taj osjećaj povezanosti, međusobne ljubavi. Sjećam se tog vremena kada nas je baka tako skromno darivala, s par smokava i par oraha, a za nas je to bilo veliko bogatstvo.

HG: Čini li se i Vama da je to „komercijalno“ ljude učinilo još više potištenima?

Bandić: Da. Kao da se ljudi žele natjecati tko će imati više materijalnog. Način života, moderna društva koja su ustrojena od strane tehnologije, natjeralo je ljude u jednu vrstu natjecanja. Svi gledaju što ima njegov susjed, a ne radije se onome što sam ima. Izgubila se ona stvarna vrijednost ljudskog ponašanja, kopiramo jedni druge, želimo sustići jedni druge. Svi žele biti najbolji, žele igrati kao Modrić. Tu se izgubila jedna realnost i skromnost, a zavladala pohlepa. Koliko god su moderne tehnologije donijele nečeg dobrog, one su donijele i mnogo, mnogo lošeg.

HG: Vi ste u Tuzli pet godina na poziciji generalnog konzula Republike Hrvatske. Kako ste se vezali za ljude ovdje. Kada

pogledate iza sebe, kakva su Vaša iskustva?

Bandić: Imam dvojake emocije. Dugo godina sam u diplomaciji. Prema Bosni i Hercegovini imam previše emocija. Znam da t nije dobro za jednog diplomatu da to kaže, ali ja sam dijete ove zemlje, Hrvat iz Hercegovine. Ja sam se nakon dvadeset godina vratio u BiH i nekako mi se čini da je u tih dvadeset godina ova zemlja još više stagnirala, a vrijeme da je izgubljeno u međusobnom nepovjerenju i nerazumjevanju. Bojim se da društvo kao takvo nije spremno za izazove koji su pred Bosnom i Hercegovinom i cijelom regijom. Jer, bez obzira na sve slabosti Europske unije, sve zemlje ipak žele biti dio te europske obitelji. Bosna i Hercegovina s ovim tempom i unutarnjim problemima i razmiricama, bojim se da će teško uhvatiti zdrav korak prema EU. Često se govori da se treba progledati kroz prste. Ako se Bosni i Hercegovini progleda kroz prste bojim se da se tu čini medveđa usluga. Bosna i Hercegovina mora zbog sebe proći reforme i sve ono čime društvo sazrijeva. Mora proći ono kroz što su prošle sve zemlje koje su danas članice EU. Svi znamo što je sve Hrvatska prošla u tom pregovaračkom postupku pristupa EU. To je bila domaća zadaća Hrvatske i sigurno

je i zadaća Bosne i Hercegovine. A kada ste me pitali za Hrvate ovdje u Tuzli, oni kao i općenito Hrvati Bosne i Hercegovine imaju problem kada se govori o političkim pitanjima jer ona, kao ni nacionalno pitanje nisu do kraja razriješeni. Međutim, ovdje svi ljudi dijele jedan zajednički problem, a to je težak socijalni i ekonomski život. Tuzla i tuzlanski bazen koji je nekada bio industrijski najrazvijeniji ipak danas stagnira. Ono što je svojevremeno izgledalo kao razvijeno područje pokazalo se da više ne može pratiti moderne tehnologije. A bez novih tehnologija teško se industrijski razvoj može pratiti.

Što se tiče Tuzle, moram reći da je Franjevački samostan Tuzla nosio težište duhovnog života Hrvata i katolika ovog kraja. Svjedočio sam izgradnji Hrvatskog kulturnog centra „Sveti Franjo“ pred kojim uvijek zastanem kada pored njega prolazim. Nadam se da će se uskoro početi u njemu održavati sadržaji i da će uskoro donijeti još većem razvijanju duha, tradicije i ljepote hrvatskog naroda ovog kraja. Sretan sam i što će i drugi narodi u njemu sudjelovati. Također kako je sve planirano i Generalni konzulat Republike Hrvatske preselit će se u taj prostor i poboljšati svoje uvjete rada. Mislim da će Hrvatski kulturni centar uljepšati Tuzlu,

obogatiti je. Ne samo u utbanističkom smislu nego joj donijeti bogate kulturne sadržaje.

HG: Znamo da je iza izgradnje Hrvatskog kulturnog centra stala Republika Hrvatska, konkretno državni ured za Hrvate izvan domovine. Je li izgradnja Hrvatskog kulturnog centra potvrda da je Republika Hrvatska snažan vjetar u leđa ostvarenju brojnih projekata u Bosni i Hercegovini?

Bandić: Svake godine Vlada republike Hrvatske i njen Državni ured za Hrvate izvan domovine izdvaja značajna sredstva za Bosnu i Hercegovinu, posebice za obrazovne, zdravstvene i kulturne projekte. Na taj način Hrvatska pomaže Bosni i Hercegovini, a samim time želi Hrvatima koji žive ovdje poslati poruku da ostanu tu, da se vrijedi boriti, da još uvijek BiH ima potencijal osigurati dostojan život svojim građanima. Hrvatska želi samo na najbolji način sudjelovati i pomoći BiH.

HG: Kako biste ocijenili političke prilike u BiH i Tuzlanskom kantonu?

Bandić: Ne bavim se politikom niti to čini Generalni konzulat. Ali iznosim svoj osobni stav kao čovjek koji je dvije trećine svoga života proveo u BiH, odrastao, školovao se, proveo rat i prve diplomatske godine u Veleposlanstvu u Sarajevu. Već sam naime spomenuo da BiH dvadesetak godina stagnira. Ako se budemo vraćali u prošlost mogli bismo onda naći brojne razloge zašto je stanje ovakvo kakvo jeste. Međutim, danas političke elite u BiH kao da nemaju hrabrosti izaći i pokazati više hrabrosti prema svojim narodima. Evo, bit ću vrlo konkretan. Znamo kako je ova zemlja složena, znamo kako je politički ova zemlja osjetljiva. Ali ako ćemo živjeti u prošlosti i ako ćemo samo iz prošlosti neke političke grupacije izvlačiti svoje pozicije i objašnjavati svoje stavove, bojim se onda da BiH nije na putu rješenja. U ovoje zemlji se lementarne stvari ne mogu dogovoriti pa čak i pitanje praznika, pitanje zastave, pitanje putovnica, pitanje auto registracija pitanje Dana državnosti, pitanje teksta himne. Sva ta pitanja uredila je ovdje međunarodna zajednica samo zato što se političke elite oko tih pitanja nisu mogle ili znale dogovoriti. To jeste pozitivno, ali biste li se vi složili da vam neko uređuje stanje u vašoj kući. Onda se čudimo zašto je Međunarodna zajednica nekada previše pasivna, a kada se uključi uredi neke stvari onda se opet žalimo da je previše involvirana. Mora biti kada mi u svojoj kući nismo u stanju riješiti stvari. Ova zemlja, država BiH uređena je Daytonskim mirovnim sporazumom jer ju je razdirao rat i jer se bivša država raspala na najkrvaviji i najbrutalniji način. Ovu zemlju je ustrojila međunarodna zajednica kako je i danas ustavno pravno složena. Danas se stvari prešućuju i ignoriraju. Ali moramo znati zašto je BiH ustrojena kroz dvodomne parlamente. Upravo zato što postoji konstitutivnost tri naroda i ostalih koji žive u BiH. Danas ignorirati činjenicu da jedno

kollektivno pravo se ignorira i ne želi ga se čuti je nedopustivo. Kako možete očekivati napredak u zemlji ako ne želite razgovarati, ako ne želite čuti narod koji kaže da ima problem i da taj problem želi riješiti. Ova zemlja je osuđena na međusobna uvažavanja, na međusobno razumjevanje, na toleranciju, solidarnost. Pitanje je možemo li čuti onog drugog ili možemo li očima drugog pogledati u svoje oči. I prije 300 godina je francuski književnik i filozof Voltaire rekao: „Ni s jednom vašom rječju se ne slažem, ali ću se do kraja života boriti da vi imate pravo reći što mislite i za svoju riječ se boriti.“ Zašto toliko manipulacije, zašto toliko laganja samih sebe? Kada čovjek pogleda ove društvene mreže pa to je škonantno. Iza tog mraka, iza te anonimnosti krije se toliko mržnje, netolerancija, netrpeljivost samo zato što je onaj druge nacije. Gdje je nestala ta ljudskost, a znamo da se krz povijest Bosna i Hercegovina se veže baš za nju. I kada se bivša zemlja raspadala, a raspala se na najgori način znači da su postojale neke druge namjere, neki hegemonizmi. Zašto se nije raspala kao Čehoslovačka. Slovačka i Češka su se rastale kao dva brata, a zašto mi to nismo mogli? I vratit ću se zato još jednom svom mišljenju. Većina je ta koja je odgovorna. Na svakoj razini većina je odgovorna za manjinu, a manjina se mora osjećati da je jednaka većini ili čak veća od većine. Tek onda možemo reći da sazrijevamo u demokratskom društvu.

HG: Nedavno je Hrvatski sabor donio Deklaraciju o položaju Hrvata u BiH. što će ona donijeti Hrvatima u BiH?

Bandić: Ovisi kako će tko čitati Deklaraciju. Neki će je omalovažavati, neki će je glorificirati, neki će reći da je došla kasno. Znači pitanje je, dnevno političkog sagledavanja. Puno toga se ispolitizira i na dnevnoj razini poništi. Međutim, ono što je poruka Vlade Republike Hrvatske je da Hrvatska na jedan principijelan način želi biti prisutna ovdje. Bez miješanja, niti previše niti pemalo biti prisutna uz svoj narod koji živi u BiH. Nedavno je rekao premijer Andrej Plenković da nitko ne može više biti zainteresiran za napredak BiH od Hrvatske. Tko može imati iskreniji odnos prema BiH od Hrvatske? Tu živi dio naroda, tu je tisuću kilometara granice. Prožeti smo poviješću. Mi smo osuđeni jedni na druge, ali u pozitivnom smislu. Bilo koji energetska pravac, bilo koji cestovni pravac zajednički je interes. Mi smo tu kao jedan krvotok. Ako Bosna i Hercegovina želi put u Europsku uniju pa kuda put vodi nego preko Republike Hrvatske, ali dobronamjerne Hrvatske. Ne samo zato što Hrvatska voli svoj narod nego zato što je to hrvatski interes. Bez obzira na emocije, povijest, tradiciju postoji i ekonomski interes koji dopunjuje sve ovo. Hrvatska je članica NATO-a i EU-a i ona ne želi vući bilo kakve autonomne poteze. Ono što je intencija i želja je da partnerima u Europskoj uniji prikazemo problem BiH i da ga riješimo. To je prije svega politički problem, problem Hrvata kao malobrojnijeg naroda. To moramo riješiti, ali ne način da Hrvati u BiH imaju

neku privilegiju ili veće pravo od druga dva naroda i svih ostali. Naša intencija je da Hrvati zajamčeno pravo mogu konzimirati i da onda na taj način rasterećeni, institucionalno narod bira svoje predstavnike. U čemu je tu krivica? Mnogi koji ne žele hrvatskom narodu u BiH podmeću im „treći entitet“, a takvih ima i unutar hrvatskog političkog prostora. Ja ih nazivam političkim egzibicionistima i avanturistima, koji legitimu želju, potrebu i interes na taj način kompromitiraju i sabotiraju. A taj famozni „treći entitet“ za mene je institucionalno uređena jednakopravnost i ustavna konstitutivnost Hrvata u odnosu na druga dva naroda u BiH. Ni manje ni više! Na tom tronošću BiH je stabilna i može čvrsto stajati. Kao takva jamči i kolektivitetu i pojedincu sva njegova prava i jedno drugo ne isključuje. Kada je pojedinac slobodan i kolektivitet je ispunjen tom slobodom. Imajmo hrabrosti, mudrosti strpljenja i solidarnosti saslušati i uvažiti potrebe drugog i drugačijeg. Ne želimo nikome ništa uzeti, samo želimo biti ravnopravni. Ta će činjenica hrvatski narod u BiH ohrabriti na način da će i politički pluralizam kod Hrvata zaživjeti.

HG: Koliko je važno postojanje Hrvatskog kulturnog društva Napredak u Bosni i Hercegovini?

Bandić: Nisam najpozvaniji da o tome govorim, ali se sjećam obnove rada Društva. Sjećam se kako se kao Feniks iz pepela dizao. Sjećam kako su odjednom u najtežim vremenima unijeli silnu energiju i oživjeli sve. Toliko aktivnosti, toliko pomoći studentima, toliko obrazovanja mladih ljudi, toliko kulturnih aktivnosti... to je zaista fascinirano i čovjek to može samo podržati i nastaviti se diviti. Mislim da na jedan način čine život lakšim. Nedavno sam čuo jednu misao koja mi se stalno vraća, a koja se može povezati s Napretkom. To je kako će zlo trijumfirati ako dobri ljudi ne čine ništa. Dobri ljudi su u Napretku, a to bi ujedno trebala biti i univerzalna poruka za cijelu BiH.

HG: Pet godina ste u Tuzli. Na proljeće 2019. godine idete dalje i preuzimate nove dužnosti izvan BiH.

Bandić: Mislim da je već vrijeme (smijeh), jer sam pet godina u Tuzli. To je vanstandardno razdoblje u jednom diplomatskom mandatu. Nisam se zamorio od Tuzle i zaista svaki dan otvaram svim ljudima vrata kao i srce i razum. Teška srca napuštam BiH. Ovoj zemlji se ipak rado vraćam jer je ovo moja domovina. Iako sam u zrelijim godinama ipak još nije vrijeme za mirovinu i vjerojatno ću negdje nastaviti svoju diplomatsku karijeru, ali gdje, to će odlučiti moji šefovi kada procijene ima li koristi od mene (smijeh). Najveća vrijednost je što sam stekao na ovom području brojne prijatelje. Zato bih svima povodom Božića rekao da se međusobno povezuju. Isus je rekao: „Ne bojte se.“ Otvorite svoje srce i dušu, otkrivajte druge, pružite jedni drugima ruku i idite jedni prema drugima.

Božićna poruka vrhbosanskog nadbiskupa Vinka kard. Puljića 2018.

Svoje povjerenje dajmo Bogu koji je s nama

„Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog!“ (Mt 1,23)

„Nebo ne posjeduje ništa više nego što mi posjedujemo u Presvetom oltarskom sakramentu, iako na različit način. Zahvaljujući Presvetom oltarskom sakramentu, Isus Krist je uvijek i sada, kao i za vrijeme svojeg boravka na zemlji, Emanuel, Bog s nama!“ Tako je svojedobno poručio vjernicima sluga Božji **Josip Stadler** (Poslanica vjernicima za korizmu 11. veljače 1909.).

Kao njegov nedostojni nasljednik ponavljam te njegove riječi u slavlju Božića kako bismo postali svjesni Otajstva koje slavimo i velike ljubavi Božje koja je s nama, te iz toga crpili snagu u izazovima svakodnevice.

Radosna priprava i slavlje Otajstva

„I Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama“ (Iv 1,14). Druga Božanska osoba je uzela tijelo pod Marijinim srcem i ona ga je u božićnoj noći rodila. „I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svojega, prvorođenca, povi ga i položi u jaslje...“ (Lk 2,6-7). Taj veličanstveni događaj se tako tiho dogodio, a odjek traje do danas i trajat će do u vječnost.

Nema ni jednog kršćanina kojega neće obuzeti neka topla radost „pri srcu“ baš ovih dana iščekivanja i proslave Božića. Unatoč diktaturi materijalizma, mnogi će se i te kako duhovno pripremati i pripremiti za slavlje rođenana Isusa Krista. Na osobit će način kroz došašće pohađati i slaviti mise zornice te obaviti ispovijed – dakako, oni koji se mogu ispovijediti, a koji ne mogu, u sebi će probuditi vjeru i kajanje kako bi se to Otajstvo dogodilo i u njihovu srcu. Uz dobivanje oprostjenja od Gospodina i mi moramo jedni drugima oprostiti jer nema božićnog mira bez praštanja i pomirenja.

Bog je s nama, ne smijemo bježati od Njega

To što se dogodilo u božićnoj noći, to se događa kod svakog slavlja svete mise jer taj isti utjelovljeni Isus, sada nepovijen u pelene, nego pod prilikama kruha i vina, ostaje Bog s nama – Emanuel. Ono što nebo ima, to smo Isusovom žrtvom na križu i njegovim Uskrsnućem i mi u ovom zemaljskom proputovanju dobili. Bog je s nama. Štoviše, On je obećao trajno ostati s nama.

Dok slavimo tu radosnu stvarnost – da je Bog s nama, želimo postati svjesni kako kao vjernici ne smijemo bježati od Njega, nego tražiti vrijeme koje ćemo provesti s Njime. Otvoriti mu svoje savjesti, svoja srca, svoje duše, svoj život, neka se udomi jer zato se i Utjelovio i rodio da bi bio s nama.

Vjernost Bogu unatoč nepovoljnim „vjetrovima“

Međutim, svjedoci smo kako je u svijetu i odviše „vjetrova“ – bez obzira s koje strane dolazili i gdje bili začeti – koji nam gase tu radost obavijajući nas „crnilom“ svake vrste. Ipak, unatoč tomu, ako svoju „kuću vjere“ gradimo na stijeni, ona ostaje postojana neovisno koliko vanjske okolnosti bile nepovoljne (usp. Mt 7,24-25). Ne tražeći imaginarnoga vanjskog neprijatelja, niti upućujući na koga nego se suočavajući s vlastitim strahovima, lutanjima i nedosljednostima, trebamo si posvijestiti svetopisamsku istinu: „Ma bješnjeli puci, rušila se carstva, kad glas njegov zagrm, zemlja se rastopi: s nama je Gospodin nad Vojskama, naša je utvrda Bog Jakovljevi!“ (Ps 46,7-8).

Božja prisutnost u našoj društveno-političkoj svakodnevici

Stoga, kada nas zahvati beznađe, potištenost ili klonemo duhom, iz Božićnoga otajstva iščitavamo: Bog je s nama; tu je ostao u Otajstvu presvete euharistije da nas hrani, da nas jača, prosvijetli srca i pameti te donese svjetla u naš život.

– I onda kada nam zaniječu naša prava i pogaze dostojanstvo djece Božje, dodimo k Njemu prisutnom u euharistiji, kako bismo sebe našli u Njegovoj ljubavi.

– I kada nam žele nametnuti nepravedne pa i neprirodne zakone, ne treba se bojati: uvijek je bilo „careva i vladara“, „Heroda i mudraca“ koji su – uznemireni zbog koječega (usp. Mt 2,3) – htjeli provoditi svoju samovolju ne žaleći ni ljudske živote. No, život na ovoj našoj rodnoj grudi toliko nam je puta pokazao kako se vlasti i društvena uređenja vrlo brzo smjenjuju. Zato razaznajemo da se ne smijemo dati pokolebati ni zavesti, nego svoje pouzdanje staviti u Boga (koji je) s nama.

– I onda kada bi nam mnogi, iskrivljujući povijest, htjeli oprati pamćenje; zabraniti

nam misliti svojom glavom – jer to nije u interesu stranke; i vladati nama kao da smo njihovo vlasništvo; ne klonimo duhom jer sve ovozemaljske „bogove“ koje je društvo izrodilo, Vladar neba i zemlje pozvao je (ili će pozvati) da polože račun pred Njega. Zato prihvatimo Isusovu blizinu i s Njime živimo svoju sadašnjicu i svagdašnjicu, jer On je i došao da bude Bog s nama.

– I dok laž i koristoljublje zamagljuje pogled javnosti te nam ne daju stati uz Istinu, Bog s nama je onaj koji ravna naše stavove, naša uvjerenja i to smo dužni prenijeti našim pokoljenjima. Sav nametnuti i agresivni relativizam će proći, a Božja će ostati. Zato želimo vjerno i ustrajno na Božjem putu ostati. Zato nam je, sestre i braćo, važna sveta misa nedjeljom, ali i onda kada god možemo sudjelovati, jer tu susrećemo živoga Isusa.

Prepoznati Božju blizinu

Sjedinjeni s Njime i živeći u Njegovoj blizini, osjetimo kako odjekuje Očev glas: „Ovo je Sin moj, Ljubljeni! Slušajte ga!“ (Mk 9,7). Ako smo svjesni da smo voljena Božja djeca, u nama će živjeti snaga vjere i nade unatoč svim izazovima svagdašnjice. Zato slaviti Božić, znači da nam valja prepoznati Božju blizinu i u njoj naći izvor snage i nade.

U Isusu nađimo uporište za čuvanje obiteljskog gnijezda, rađanje i odgoj djece, za vjernost u braku, za međusobnu slogu i zajedništvo, za snagu praštanja i pomirenja te živimo u njegovoj ljubavi.

Dok budete promatrali uprizorenje Isusova rođenja u jaslama, otkrivajmo tu Božju ljubav darovanu u siromaštvu i poniznosti. To isto Otajstvo prepoznavamo u pričesti jer Bog se nije bojao roditi i ostati nam tako bliz da se sjedini s našim srcem, kako bismo počeli misliti i osjećati kao On.

U tom duhu, na dobro vam došao Božić i sveto porođenje Isusovo i neka vam je sretna i blagoslovljena Nova 2019. godina!

Kyrie eleison
Isus se rodi u stalici
poj'te pastiri,
tamo se njemu poklonite!

Čestit Božić i blagoslovljena
Nova 2019. godina

Božićna zvijezda iz Bosne

Neka Božićna radost zbliži cijeli svijet

Božićno drveće i božićna je zvijezda gotovo neizostavan blagdanski ukras u našim domovima.

Piše: Barbara Pavljašević

Božićna zvijezda, podrijetlom iz Meksika, Južne Amerike i Afrike, poznata kao božićni ukras. Botaničko je ime euforbija dobila po Euphorbusu omiljenom liječniku numidijskog kralja Jube koji je, prema predaji, prvi upotrijebio otrovan sok božićne zvijezde, i to navodno kao lijek.

Božićna zvijezda ima sitne žute cvjetice koji su okruženi braktejama crvene, bijele i ružičaste boje, a isprva je postojala samo vrsta intenzivnih crvenih listova.

Do 1950., ta se biljka nije mogla držati u kući – čim bi došla na suhi zrak, svi bi listovi popadali. Godine 1950., Paul Ecke iz Kalifornije razvio je vrstu koja može podnijeti sobne uvjete i niže temperature. Imao je godinama monopol, jer nije otkrio tajnu, dok jedan sveučilišni profesor 1990-ih nije otkrio fenomen i objavio svima.

Prema drugoj legendi, ljepotu duguje astečkoj boginji kojoj je zbog nesretne ljubavi, prepuklo srce. Iz kapljica njezine krvi izrastao je vatreni cvijet žarkocrvene boje okružen zelenim listovima.

I u našim krajevima posljednjih godina ova je biljka neizostavni dio božićnog dekora, a možemo se pohvaliti i sa nekoliko uzgajivača ove zanimljive i lijepe biljke. Željko i Slavica Lucić iz Domaljevca, bave se uzgojem cvijeća i žive od toga. Kažu da je ključna riječ za ovaj posao ljubav i posvećenost cvijeću.

„Ja sam veliki ljubitelj cvijeća i naša ideja je bila da tu ljubav pretočimo u nešto od čega možemo živjeti. Ja sam isprva uzgajala povrće i to je rađeno s ljubavlju, ali je ljubav prema cvijeću pobijedila. Vi sa cvijećem morate razgovarati i morate mu se potpuno posvetiti. Uzgoj božićne zvijezde nije jednostavan. Htjeli smo pokušati i uspjeli smo. Ja sam stvarno prezađovoljna, ali i potpuno posvećena njenom uzgoju.“

Prema drugoj legendi, ljepotu duguje astečkoj boginji kojoj je zbog nesretne ljubavi, prepuklo srce. Iz kapljica njezine krvi izrastao je vatreni cvijet žarkocrvene boje okružen zelenim listovima. Prema riječima Slavice Lucić, ova biljka je vrlo zahtjevna za uzgoj, koji traje nekoliko mjeseci u strogo kontrolisanim uslovima.

„Uzgoj božićne zvijezde traje gotovo pola godine. Zahtijeva veliku njegu, puno posla, ljubavi. Svaki dan morate doći, svaku biljku obići. Jednostavno morate tu bdijeti 24 sata. Mi znamo i u srednoći obilaziti cvijeće da bi imali idealne uvjete za rast“, dodaje Slavica Lucić.

Lucići su jedna od povratničkih obitelji u Domaljevac. Iako su svoj život gradili i izvan granica BiH odlučili su vratiti se i započeti vlastiti biznis, te od toga živjeti. Zadovoljni su, a

posao od uzgoja cvijeća donosi im, kako kažu, solidna primanja.

„U Domaljevcu se stalno dolazi i odlazi. I mi smo bili u Njemačkoj i radili tamo, ali nismo željeli ostati. Mi želimo u Domaljevcu graditi svoju budućnost i od svog rada pokušati solidno živjeti.“

Slavica ističe i Domaljevac, poput drugih mjesta oživi za vrijeme blagdana.

„Pred sam Božić ipak Domaljevac oživi. Ljudi iz svih dijelova svijeta dolaze u rodno mjesto. Obilaze svoje domove, ukrašavaju u vrijeme blagdana, posjećuju susjede. Potpuno je druga atmosfera nego u ostatku godine. Bilo bi lijepo da u budućnosti tijekom cijele godine bude tako.“

Za Božić vrijedi posjetiti Drijenču

Doček Božiću svjetlima

Raznobojne lampice, prigodne dekoracije i neizostavno božićno drvo znače samo jedno: prisinačka blagdanska čarolija je tu. A kada je snijeg napolju i blagdanska atmosfera dobija poseban značaj i to ne samo za najmlađe, nego i one starije.

Možda upravo zbog toga što tu atmosferu treba podijeliti sa svima, mnogi građani odlučuju ambijent blagdane predočiti i van svoja četiri topla zida. To su uradili i baka Kata i djed Ilija Filipović koji svake godine pred božićne i novogodišnje blagdane ukrase svoj dom i dvorište.

Više od deset tisuća sijalica noću obasjava prelijepo graditeljsko zdanje ove obitelji. I mnogi prolaznici se dive i dalje nose prelijepu utiske o načinu ukrašavanja na ulazu u mjesto Drijenča podno planine Majevice.

„Ovaj put vodi za Drijenču gore. Ja sam ovdje na ulazu u Drijenču i toliko mi je drago kada naiđu ovi naši iz inozemstva što za blagdane dolaze stanu ovdje pa pogledaju pa se oduševavaju. Kako je njima drago, meni onda bude još draže, da bih još više nakitio“, priča djed Ilija.

Iliji pomoć pri ukrašavanju pruža supruga Kata. Budući da je narušenog zdravlja i kićenje traje nekoliko dana. Tradicija, kaže nam on, nalaže kićenje božićnog drvca u kući, ali Filipovići svake godine idu korak dalje pa tako njihovo dvorište zaista podsjeća na ono iz bajki.

„Ja mislim odnosno po mojoj procjeni da ima više od deset tisuća sijalica.“

Dok god ih zdravlje služi, dvorište će ukrašavati, pričaju nam ovi zanimljivi ljudi.

„Svake godine nešto pojačano pripremam nešto novo. Tako sam to zavolio i to je to velika investicija i da me puno košta, jer to je čovjek nešto voli i ako je zdrav ništa nije teško i ako je financija doduše, ali može se nešto ostvariti“, kaže Ilija.

Filipovići u svom naumu imaju jedan cilj, što nam je potvrdio i predsjednik Mjesne zajednice Drijenča.

„On jednostavno želi napraviti naše svakodnevno sivilo. To je čovjek entuzijast, oduševio je i mene i mještane Drijenče, nemam riječi. Lijepo je sve ovo vidjeti i nama domaćima, ali i onima ovdje, ali i onima koji prolaze“, kaže Anđelko Knežević.

HC

DRIJENČA

Bajkovito mjesto na obroncima Majevice

Za mnoge koje je životni put odveo u različite dijelove svijeta, dolazak u blagdansko vrijeme u Drijenču i jeste poput bajke u koju se uvijek rado vraćaju

Piše: Barbara Pavljašević

Drijenča je živopisno naselje na planini Majeveci, poznato po vrijednim i rodnom mjestu privrženim ljudima, što se posebno primjećuje u vrijeme blagdane. Župnik župe Drijenča fra Franjo Martinović, kaže da narod Drijenče tradicionalno vjeru praktično ispovjeda. To ih izdvaja u odnosu na ostale. Župna crkva je zbog toga srce ovog mjesta i posvećena je sv. Anti Padovanskom. Novac za gradnju crkve uglavnom su osigurali mještani. Tako je čudesni spoj umjetničkog i religioznog, lijepog i svetog ostvaren i u Drijenči.

„Drijenča jeste malo udaljena i možda je malo teže doći iz Tuzle, ali kad se čovjek susretne s ovom ljepotom, zaboravi brzo na to. Župa je osnovana 1986. godine. Tada je 1100 mještana, dok danas ima nešto preko 200 stotina. Kao i u drugim krajevima i žitelji Drijenče su otišli iz rodno mjesta trbuhom za kruhom u sve dijelove svijeta, ali mu se često vraćaju, posebice u vrijeme blagdane“, ističe fra Franjo Martinović, župnik u Drijenči.

Mnogo je uloženo u župnu crkvu, koja je građena nakon rata, jer je usljed ratnih dejava tadašnja crkva bila u potpunosti devastirana. Također, mnogo umjetnika je dalo svoj doprinos.

„U crkvi je mnogo umjetničkih djela, svi prozori su vitraji, a i u samoj crkvi je mnogo umjetničkih djela, tako da je ona i svojevrsna galerija, a ne samo crkva.“

U susret Božiću u Drijenči je vrlo živo. U prošlosti je Drijenča bila poznata po živim jaslicama, a sami vjernici se kroz cijeli Advent pripremaju za dolazak Božića. Što se tiče živih jaslica, svake godine ih je sve teže prirediti, jer je sve manje obitelji u Drijenči, posebice obitelji s malom djecom.

Mještani Drijenče posebno su vezani za svoje mjesto. Oni nešto stariji prisjećaju se

kako je božićno ozračje bilo nekada veselo, toplo i potpuno, ali se i trude da ovo lijepo mjesto ostane živo i da se ljubav prema Drijenči prenosi iz generacije u generaciju.

Ilija Pavlović mirovinu je zaradio u Rudniku Lipnica. Kaže da su se Drijenčani uvijek rado družili. Sjeća se da je nedjeljom bilo itekako živo.

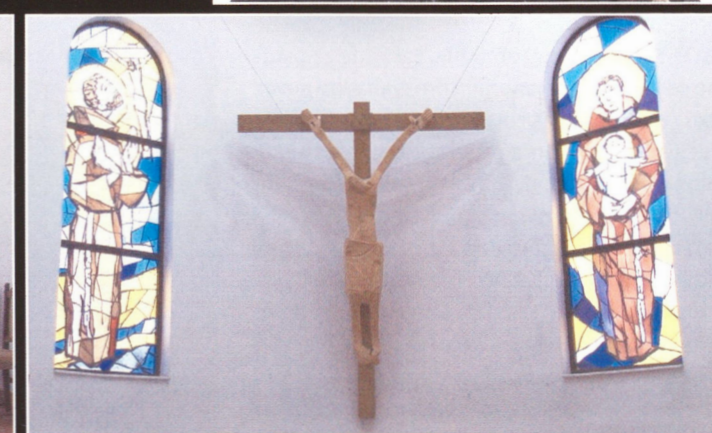
„Nedjelje su bile nešto posebno. Sve je bilo prepuno ljudi, koji su nakon mise u crkvi ostajali još dugo na druženjima, tu su nastajala prijateljstva, sklapani brakovi, dogovaranje poslova. Jednostavno sve se tu završavalo. I danas je živo, nedjeljom poslije mise, ali je danas puno manje ljudi, a i drugačije se živi. Svi smo u nekoj žurbi.“

Ovdje su veoma važni vjerski običaji, naročito oni vezani za Božić. Četiri tjena traje Advent. Svake nedjelje se pali po jedna svijeća. Srž svih tih priprema je zahvala Bogu, kaže Kata Tomić.

„Advent je poseban period za sve katoličke vjernike, pa tako i za nas u Drijenči. To je razdoblje u kojem se i duhovno i na svaki drugi način pripremamo za Božić i u kojem se zahvaljujemo Bogu za sve. Posjećujemo crkvu, idemo na zornice, pripremamo domove i obitelji za dolazak najradosnijeg blagdane.“

U vrijeme kada najčešće pričamo priče o odlasku ljudi iz ovih naših krajeva, u Drijenči pronalazimo i drugačije primjere. Anđelko Knežević s nestrpljenjem čeka mirovinu, kako bi se iz Austrije vratio u Drijenču, jer kako kaže nigdje nije tako lijepo kao u rodnom kraju.

Drijenča u blagdanskom ozračju i prekrivena snijegom podsjeća na sliku iz neke bajke. Za mnoge koje je životni put odveo u različite dijelove svijeta, dolazak u blagdansko vrijeme u rodni kraj i jeste poput bajke u koju se uvijek rado vraćaju.

Država ne želi vratiti Josipovac časnim sestrama

„Tuzla bi vraćanjem samostana na Josipovcu dobila još jedan broš u nizu, tako da kažem, broševa koje pokazuje u svijetu kao multionacionalna, multikulturalna, multi multi. S time se volimo hvaliti. Evo sestara koje su, zapravo, svjetske“, kaže profesorica Marica petrović.

Piše: **Nataša Tadić**

Samostanska zgrada na Josipovcu kod Tuzle, sagrađena je 1886. godine. Sve je počelo 1882. godine pozivom tadašnjeg vrhbosanskog nadbiskupa Josipa Štadlera majci Franziski Lechner, utemeljiteljici ženske redovničke službe Kćeri Božje ljubavi da dođe u Bosnu i Hercegovinu radi osnivanja misionarske službe.

Ženska redovnička služba Sestre Kćeri Božje ljubavi, u Sarajevu 1882. godine grade Zavod sv. Josipa. Godinu kasnije, Družba sestara Kćeri Božje ljubavi dolazi u tuzlanski kraj i osniva svoje institucije na tri odvojena lokaliteta. U Tuzli, 1883. godine školu, a 1885. godine Zavod, koji je bila embrion njihovog djelovanja u školstvu, 1884. godine samostan Emaus na lokalitetu Breške kod Tuzle i 1886. godine samostan sa ekonomijom na lokalitetu Dragoželj (kasnije nazvan Josipovac) kod Tuzle. Ostaju i djeluju 65 godina.

Prve sestre koje su došle u Tuzlu lijepo su dočekane, a odmah im je ustupljena i jedna kuća u kojoj su mogle početi sa školstvom. Prvi Zavod časnih sestara pod imenom "Kraljica svete krunice" u Tuzli je otvoren 1883. godine i obuhvaćao je dječje zabavište, Osnovnu školu, Višu djevojačku školu i Žensku stručnu školu. Godinu kasnije otvaraju samostan Emaus u Breškama gdje je bila Osnovna škola. S obzirom da je u ovom gradu bilo puno doseljenika iz Austro-Ugarske, časne sestre su osim hrvatske otvorile i njemačku školu za doseljenike. U dovršenoj novoj zgradi Zavoda 1888. otvorena je Građanska škola na njemačkom jeziku, a 1902. dograđen je dio školske zgrade, pa je dvije godine kasnije otvorena i Narodna građanska škola, a 1913. i Ženska stručna škola. Zemljište Dragoželj je bilo zapušteno, a časne sestre su ga iskrčile, obradile, zasadile i postupno se formirala ekonomija prozvana Josipovac kako se i dan danas zove samostan na tom području čija je gradnja počela 29. svibnja 1886. godine, a završena 6. rujna iste godine, kada je i blagoslovljen. Tom svečanom činu nazočila je i Majka Franciska iz Provincije Božje Providnosti Družbe Kćeri Božje ljubavi. U samostanu je živjelo i radilo desetak sestara. Blizu samostana je i groblje časnih sestara, na kojem su grobovi više od 30 časnih sestara preminulih u Tuzli i na Josipovcu. Ekonomija samostana materijalno

je pomagala Zavodu Kraljice sv. Krunice u Tuzli. Pored glavne zgrade, časne su imale i kućnu kapelicu, a svećenik im je dolazio iz Tuzle.

Uspostavom Jugoslavije, tadašnji režim prognao je nedužne časne sestre i one su morale napustiti Tuzlu i Josipovac, te im je oduzeto veliko imanje s povećom kućom na Josipovcu i nakon više od 60 godina samostan je prestao postojati, a sestrama je bilo zabranjeno nositi redovničko odijelo. Časne potom odlaze u Breške u tamošnji samostan i smjele su ponijeti samo pokretnu imovinu. Nakon nekog vremena bivaju protjerane i iz Brežaka.

U samostanskom objektu na Josipovcu, koji nakon nacionalizacije 1945. postaje državna svojina, prvo se smjestila Voćarska škola, a u šezdesetim godinama 20. Stoljeća je pregrađen u stambene jedinice i još uvijek u objektu živi nekoliko porodica. Samostan je dodjeljivan raznim subjektima i bio je prenamjenjivan, od školske, preko privredne do stambene namjene. U bivšem samostanu bila je poljoprivredna škola, potom razne poslovne djelatnosti i privatni stanovi. Sve je to dovelo do toga da je zapušten i prepušten samouništanju. Neodgovarajuće održavanje i nemar doveli su do devastiranja i samostana i ekonomije.

Elizabeta Ana Čosić, časna sestra, jedna od tri koje borave u Tuzli i žive u kući iza KŠC „Sveti Franjo“ u Klosterskoj ulici. U Tuzlu je došla 2005. I od tada se bori da se imovina vrati sestrama. Kako kaže, pisala je lokalnoj zajednici ali i institucijama na federalnoj razini, ali bez uspjeha. Čak im se i spori da je tu bio sakralni objekt, ali sestre posjeduju dokumentaciju koju su dobile iz Beča, da je tu bio samostan i mala kapela.

„Ovdje je osnovni problem što se zgrada koja je pripadala nama, koja je oduzeta 1945. godine, nadele smo se da će doći bolja vremena. Mi sestre smo stalno prisutne tu u Tuzli. I kada nas nije bilo ovako kako danas izgledamo u uniformama, bivale su sestre koje su bile u civilu i koje su tu ostale u gradu, radile u državnim službama, imale kontakt sa crkvom gdje su svirale i prakticirale svoju duhovnost. 1988. Godine sestre su se vratile u uniformi i došle u župni ured u Franjevački samostan „Sveti Petar i Pavao“ i tada smo počele tražiti svoje da dobijemo nazad. Do današnjeg dana nismo uspjele“, ispričala je sestra Elizabeta i dodala da bi sestre ponovo uredile Josipovac.

Jedne prilike sestrama je dat odgovor, da će, kada dođe i usvoji se Zakon o denacionalizaciji, Tuzla biti prva koja će vratiti imovinu.

„Nažalost, vidimo što se dešava sa ovom zgradom. Ona se kupuje, preprodaje, mijenja se njen izgled. 2014. je proglašena nacionalnim spomenikom BiH, ali tada do danas vidimo što imamo. Zgrada gubi svoj izgled. Dolaze vlasnici koji kupuju, preprodaju, mijenjaju. Ne znam dokle će to ići. To nisu ljudi koji tu stanuju. Po našim informacijama, to su ljudi koji žive vani, ali dobro kupe, učine ono što misle, prodaju. Čini mi se da nije dobro“, smatra sestra Elizabeta. Na pitanje kako tko je omogućio stanarima da žive u zgradi samostana, sestra odgovara:

„Netko daje dozvolu tim ljudima. Da mogu i kupiti i urediti, preprodati jer svi mi koji nešto trebamo učiniti na svojim zgradama moramo tražiti dozvolu lokalne vlasti. Za sve je odgovoran Grad. Dobra volja grada. Nažalost nema više onih koji su pohađali sestrinske škole kao što je danas Katolički školski centar, nekada bila Zavod kraljice svete krunice gdje su mnogi ugledni Tuzlaci završavali škole i dobili kvalitetno znanje, ali pomalo to odlazi u zaborav što je meni jako žao. Ja sam se nadala da ćemo dolaskom demokracije, jedne širine... čujem mnogima se vraćaju dijelovi njihovih imanja, pa i crkvenim zajednicama, kompezacije se vrše... Ali kad smo u pitanju mi sestre Kćeri Božje ljubavi, ovo je naš samostan koji je nama jako bitan. jer je to jedina građevina koja je ostala na ovim prostorima od samog utemeljenja.“

Sestrama je oduzeto i više od 190 duluma zemljišta. Iako je zemljište pod restitucijom, ono se koristi. Postoje bašte, improvizirani objekti, a neki dijelovi imanja su čak i ograđeni kao privatni posjed.

„Sve nam je zemljište oduzeto. Na nekim dijelovima se nešto nadograđuje, prave se autobusne stanice, parkirališta. Nitko nas ne pita. Kad smo se zanimale, čule smo da imaju neke ugovore sa nekom zadrugom koja više ne postoji, koje nema. Kad odu u Grad Tuzlu, oni ih šalju nama. Ljudi traže da to kupe, iznajme za igralište. Kad saslušate te ljude, Grad im je rekao to nije naše, to je crkveno, ali kad je u pitanju sam samostan, netko daje dozvole da se to radi, gradi, izgrađuje, prepripadaje“, ističe sestra Elizabeta.

Iz Gradske uprave Tuzla tvrde da grad kao jedinica lokalne samouprave nije bio nikada upisan kao vlasnik dok je Zemljištoradničica druga bila upisana kao korisnik i na taj način prodavala djelove zemljište i objekta. Lokalna zajednica nije ta koja treba ocijeniti valjanost tih ugovora, tvrdi Jasmina Hasanefendić Šimleša, iz Službe za geodetske i imovinsko pravne odnose Grada Tuzle.

„Ja bih tu alarmirala sve vjerske institucije pa, evo, konkretno i ovu o kojoj govorimo, da prate sva zemljišta. Oni imaju evidenciju za svoja zemljišta koja su nacionalizirana. Oni su aktivno legitimirani zatražiti pred nalezim sudom da se takvi odgovori proglašeni ništavnim. U jedinici samolokalne uprave ne upisuje se pravo vlasništva. Mi smo ovdje da evidentiramo posjednika“, pojasnila je Šimleša.

Zemljištoradničica zadruga evidentirana je u knjige prilikom uspostave katastra zemljišta 1969. godine kada je bilo avionsko snimanje i kada se uspostavljao katastar zemljišta. Iz

Gradske uprave kažu da se ovakvi predmeti rješavaju na sudu.

„Moja procjena je da su one u tim slučajevima aposlutno ovlaštene i imaju legitimitet zatražiti ništavost takvih ugovora. Ja osjećam odgovornost da kažem još jednu činjenicu. Zakonom postoje objekti i zemljišta koji su nekada nacionalizirani ili proglašeni društvenom svojinom, ovisi u kojem vremenu se to dešavalo, ali su u C listu ipak ostali ili kao korisnici ili kao ovlaštenici upravljanja određenom nekretnom ili objektom koji se nalazi na zemljištu, ostali upisano. Recimo, rimokatolička crkva ili Družbe Kćeri Božje ljubavi i neka iskoriste zakon koji je stupio na snagu 2013. Godine i na takvim zemljištima traže pretvorbu prava u pravo vlasništva. Mi smo skoro imali sa katoličkom crkvom jedan postupak, radilo se o zamjeni nekretnina, ali u tom postupku je Katolička crkva uspjela pravom pretvorbe vlasništva upisati vlasništvo u korist Katoličke crkve, konkretno, Franjevačkog samostana u Tuzli“, rekla je ona.

Zanimljivo je da je BiH jedina zemlja u regiji koja nema Zakon o restituciji. Tako da imovina sestara niti im je vraćena, ali nije ni zaštićena. Da apsurd bude veći, zakon ne postoji da se sestrama vrati imovina, ali postoji da netko upravlja i prodaje istu tu imovinu, odnosno, da ljudi koji su živjeli ili žive u zgradi samostana Josipovac, preprodaju stanove. U izmjenama i dopunama Zakona o otkupu stanova na kojima postoji stanarsko pravo, propisano je da pravo na otkup i kupovinu stana ima nositelj stanarskog prava na nacionaliziranom stanu s tim da se bivšem vlasniku dodjeljuje drugi odgovarajući stan sa pravom uknjižbe vlasništva u zemljišnim knjigama.

„Na osnovu tog zakona su nosioci stanarskog prava, koji nisu bili vlasnici otkupili te stanove. To je federalni zakon. Ja ono što znam je da Grad Tuzla barem onim dijelom kojim raspolaže i koje je u vla-

snijstvu grada, nikada nije donio odluku da na zemljištu podložnom restituciji mogu zasnovati bilo kakva tuđa prava. Mi smo svjesni činjenice, mi čekamo zakon o restituciji, odnosno, o denacionalizaciji, u kakvom god obliku bio, da se desi i Grad Tuzla će odmah donijeti svoje propise i odluke“, zaključuje Šimleša.

Oni koji su dobro upućeni u prilike i ovu temu, smatraju da bi bilo pravedno sestrama vratiti imovinu, a ne da se njeguje ignorantski

ČESTIT BOŽIĆ
I USPJEŠNA
NOVA 2019.

LUCIANA

Adresa: Magistralni put bb, Lukavac, BiH
Tel/fax: ++387 35 553 454, 553 453
E-mail: luciana@bih.net.ba
www.luciana.ba

odnos prema njima koje su na ovim prostorima bile prisutne uvijek samo u pozitivnom mislu.

„Koliko god je pitanje odsutnosti interesa, da je u pitanju i neznanje. Povijesna šutnja, ignorancija... to je jedan stari metod o kojem je Andrić govorio u našoj kulturi. Kao da te nema. To se govori i o lustraciji, ali sestara praktično kao da nema. Takav je odnos u državi. Mi možemo govoriti o krivnji ovoga ili onoga, ali radi se o vlasti. Vlast se smjenjuje. Razni ljudi dolaze i prolaze, ali promjena nema, nema restitucije. Međutim, neki su objekti vraćeni. Konkretno Katolički školski centar u iščekivanju restitucije. Dakle, mi imamo objekata koji su na određeni način zaštićeni i preusmjereni“, smatra Marica Petrović, predsjednica Matice Hrvatske Tuzla.

Sestre u Tuzli imaju više svojih vrlo vrijednih i objekata i prostora. No, upozorava Petrović, one su tihe, što je tipično za sestre, one se nadaju, mole, pristojne su, a to nije baš u našim uvjetima dobra osobina za prodornost.

„Išle su one, slale dopise pa i isposlovale da objekat 2015. bude zaštićen. Kada vidite taj dokument, mislite država zaštitila, od posebnog je interesa. Očekuje se da, ako ništa, makar ploča bude. Ničim nije obilježeno. Što je najstrašnije, prodaje se. Tko je kome prodao, tko to ima pravo prodavati? Tamo su neki mlađi ljudi koji kažu: Mi kupili. Od neke gospođe iz Njemačke, a ta gospođa je kupila od nekoga. Nije to tako veliki posao kada bi se neko zauzeo. Radi se o tome da one nemaju baš puno suradnika. Nema ljudi koji imaju vremena za takve stvari. Tuzla bi time dobila još jedan broj u nizu, tako da kažem, broševa koje pokazuje u svijetu kao multionacionalna, multikulturalna, multi multi. S time se volimo hvaliti. Evo sestra koje su, zapravo, svjetske. Kada su sestre, da kažem, istjeranje 1947. godine, ostale su samo naše, domaće“, pojasnila je Petrović i naglasila da se možda rješenje problema časnih sestara nalazi u obraćanju nekim stranim institucijama u Evropi. „Ali i tu sada govorimo o sestarskoj pristojnosti i povjerenju u domaće, u povjerenju da neko ovdje u Tuzli ima svijest o njihovom značenju, o njihovoj ulozi od škole koja je bila na ovom prostoru, pa preko ekonomije na Josipovcu. Vidite, njihov prostor u Breškama, dali su da se pravi kolektivni centar. To je sve tako diskutabilno. Zato treba sudski vidjeti to, tko je dao, kome, temeljem čega. To su velika pitanja, a ono što je dobro da sestra pravi prvi korak pa da malo se pojavljuje u javnosti u medijima, da se priča o tome, da se ljudi prisjete“, zaključuje predsjednica Matice Hrvatske.

I sestra Elizabeta počinje razmišljati da pomoć traži van granica BiH jer samostan je jako bitan za Družbu Kćeri Božje ljubavi. Posebne uspomene nalaze se na groblju koje je bilo zaraslo, ali koje su sestre s franjevcima prije rata obnovile i održavaju ga.

„U samostanu je uvijek živjelo oko deset sestara, ovisno o potrebi. U udaljenosti na 200 metara od zgrade, nalazi se groblje časnih sestara. Tu su sahranjene sestre koje su djelovale u Tuzli, Breškama, Josipovcu. Tu su sahranjene 34 sestre mahom iz raznih dijelova Evrope, najmanje ih je iz BiH. Ovo bi trebalo ići dalje, izvan BiH, da čuju oni odakle potiču sestre. Iz Njemačke, Austrije, Poljske, Češke, Mađarske.

Mahom su te sestre radile i dolazile na ova područja“, poručila je sestra Elizabeta.

Inače, 1994. godine sestrama je na korištenje vraćena zgrada Zavoda sv. Josipa u Sarajevu u kojoj je ponovno otvorena škola, danas Katolički školski centar „Sv. Josip“, pod vodstvom Vrhbosanske nadbiskupije. Godinu dana poslije, sestre su započele svoj prosvjetni rad i u Tuzli, gdje je 2001. na temeljima Zavoda Kraljice sv. krunice pod vodstvom Vrhbosanske nadbiskupije sagrađena nova zgrada KŠC-a „Sveti Franjo“.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila je Josipovac nacionalnim spomenikom BiH prije četiri godine. Do danas bilo kakvo obilježje nije postavljeno. Zašto je to tako, komisija nije dala odgovor. Nenadležnim se proglasio i Zavod za zaštitu i korištenje kulturno historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona kao i Ministarstvo kulture TK.

Jedino obilježje koja se nalazi na zgradi samostana Josipovac je ploča koju su davno stavile časne sestre. Međutim, rijetko se vidi jer preko nje stanari su stavili štrik i suše veš. Dok drugima taj objekat predstavlja samo običnu zgradu, sestrama otvara sjećanja ali i dalje gaji nadu da će samostan nekada biti ponovo njihov i da se na njemu neće sušiti samo veš.

Okvir:

Družba je osnovala Majka Franziska Lechner, učiteljica iz Bavorske, a cilj osnivanja je bio odgoj i školovanje ženske mladeži iz siromašnih građanskih i seoskih obitelji. Družba je prvo djelovala u Beču, a onda proširila i na druga područja Austrije, te područje Mađarske, Češke, Slovačke, Poljske, Bosne i Hercegovine i drugih zemalja.

U vremenu ekonomskog razvoja druge polovice 19. st. Majka Franciska je u bila svjesna kakvim su sve opasnostima bile izložene mlade djevojke, posebno kućne pomoćnice koje su iz sela dolazile u gradove tražiti posao. Takvima je osim smještaja pružala moralnu, vjersku i strukovnu naobrazbu te osnivala škole, zavode, internate i sirotišta. Njen moto je bio „Činiti Božju ljubav vidljivom“.

Kao međunarodna redovnička Družba sestre su prisutne u 17 država širom svijeta. Od osnivanja, Družba se brzo proširila po svijetu, najprije u nekoliko država Evrope, a kasnije u Južnu i Sjevernu Ameriku. Poljska provincija otvorila je misiju u Boliviji 1992. godine a 1998. godine i u Ukrajini. Čim je Albanija nakon 40 godina oslobođena od komunizma, provincija Božje providnosti 1992. godine ustanovila je tamo misiju. U oktobru 1998. ustanovljena je međunarodna zajednica u Rushooki u Ugandi.

U našoj zemlji danas djeluje 40 sestara. Aktivne su u vjeronaučnoj i predmetnoj nastavi u osnovnim i srednjim školama, u župnim katehezama i drugim oblicima djelovanja u župi, u animiranju liturgije i vođenju crkvenih zborova, u internatima, u dječjim vrtićima, u bolnicama, u uredu Misijske središnjice BiH, u radionicama liturgijskog ruha, u uređenju crkvenog prostora mnogih župnih crkava i sarajevske katedrale te u vođenju domaćinstava redovničke zajednice i župe.

III. Međunarodna likovna kolonija Srebrenica

Franjevci pokazali kako se čuva duh BiH

Franjevačka provincija Bosna Srebrena nosi naziv po Srebrenici. Povijest franjevacu ovdje traje više od 700 godina.

Piše: Senad Pirić

Franjevci su u utorak, 11. prosinca na najbolji način pokazali kako se čuva duh Bosne i Hercegovine. Slike nastale na III. Međunarodnoj likovnoj koloniji Srebrenica i ove su se godine našle na zidovima galerije „Kristian Kreković“, u Franjevačkom samostanu u Tuzli. Pored Franjevačkog samostana domaćin izložbi bilo je Hrvatsko kulturno društvo Napredak Glavna podružnica Tuzla.

Slike na kojima prevladava srebrenička priroda, posljedice genocida, ali i drugi motivi poručuju da je Srebrenica i grad velike nade.

Tradicionalna kolonija, koju vrijedno organiziraju franjevci, a potom slike prezentiraju javnosti pokazuje i kako se u ovoj zemlji treba odnositi prema drugom i drugačijem, i kako je ustvari različitost najveće bogatstvo naše domovine Bosne i Hercegovine.

Od franjevacu se ima puno toga naučiti, a pored njihove višestoljetne predanosti Bosni, izložba slika o Srebrenici je svakako dobra i poučna lekcija.

U prve dvije srebreničke kolonije nastalo je 77 djela, dok treća donosi 52 likovna umijeća.

Župnik župe Srca Isusova Zvornik – Srebrenica i utemeljitelj likovne kolonije fra Joso Oršolić smatra da svi moramo, prema svojim mogućnostima i sposobnostima, učiniti ovaj svijet ljepšim. Prema njegovim riječima slikari humanisti koji stvaraju umjetnička djela u Srebrenici upravu to čine.

„Treća Međunarodna likovna kolonija Srebrenica je na svoj način dala doprinos izgradnji dijaloga, mira i pomirenja na ovim prostorima. Kroz susret umjetnika iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i drugih zemalja pokušavamo svijetu uputiti jednu ljepšu poruku. Ono što je Sv. Franjo Asiški govorio da su mir i dobro ono o čemu moramo govoriti i oko čega se moramo pozdravljati, ali i ono oko čega se iskreno moramo potruditi. Na kolonijama je do sada nastalo 129 djela koja su predstavljena u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Austriji, Italiji, Njemačkoj“, ističe fra Oršolić.

On smatra da Srebrenica nije samo mjesto stradanja nego i mjesto nade i boljeg života.

„Mi na ovaj način govorimo o potrebama same Srebrenice i stanovnika Srednjeg Podrinja, ali i onoga što je potrebno cijeloj našoj domovini Bosni i Hercegovini. Naša franjevačka provincija Bosna Srebrena nosi naziv po Srebrenici i tu je bio samostan kroz povijest. Povijest franjevacu ovdje je više od 700 godina, i Srebrenica je nama od posebnog značaja.“

Fra Joso Oršolić kazao je u Tuzli da je ovogodišnja kolonija pokazala povećanje broja umjetnika, kao i želja da njihova umjetnička djela kao cvjetovi što prije postanu jedan prekrasni buket. Taj buket će govoriti o dijalogu, miru i pomirenju što i jeste projekt Franjevačkog međunarodnog centra za dijalog mir i pomirenje, a koji se već razvija drugim živim projektima kao što su: Franjevačka ljetna škola duhovnosti, misna slavlja, molitva ta obraćenje, mir, duhovna i materijalna obnova Zvornika, Bratunca i Srebrenice, Srednjeg Podrinja.

Na ovogodišnjoj koloniji sudjelovala su 24 umjetnika i isto toliko opservacija umjetničkog rukopisa i afiniteta prema eksplicitnim ili implicitnom načinu komuniciranja, kazala je profesorica Marina Trogrlić.

„Kvalitetan i raznolik saziv likovne kolonije, gdje umjetnici aktivno sudjeluju u rješavanju egzistencijalnih problema. U tematski neograničenoj koloniji, svaki od umjetnika slobodno se kretao vlastitim putevima prenoseći nam dio svog unutaršnjeg svijeta ili dio svijeta oko sebe. Figuracija, pejzaž, mrtva priroda, apstrakcija najčešće su tematske cjeline u interpretativnom pristupu, kreću se od prepoznatljivih zapisa predjela i čovjeka do metamorfoze početnog impulsa preuzetog iz okruženja. Veliki raspon likovnih promišljanja, različita likovna ostvarenja iz oblasti slikarstva i kiparstva osnovne su odlike ove kolonije i radova koji su nastali“, kazala je Trogrlić.

I ovoga puta, otvorenje izložbe svojim izvedbama uljepšale su članice franjevačke mladeži Suzana Bako i Ana Petrović.

U organizaciji Franjevačkog samostana Tuzla i HKD Napredak Glavna podružnica Tuzla upriličena izložba slika Josipa Mijića

Aranea o umjetnosti, čovjeku i prirodi

Piše: Armin Kendić

Umjetnička instalacija pod nazivom "Aranea" koja je djelo akademskog slikara Josipa Mijića u rujnu 2018. godine je predstavljena ljubiteljima konceptualne umjetnosti u galeriji "KristianKreković" u Tuzli.

Umjetnik koji se bavi enigmom prostora Galeriji „KristianKreković“ dao je jedan sasvim novi i neobičan ambijent, a zbirka skulptura u obliku kocke u crnoj boji s apliciranim paukovim mrežama zaintrigirala je sve nazočne.

Autor je u razgovoru za Hrvatski glasnik rekao da cijela postavka neizravno propituje odnos čovjeka prema prirodi i čovjeka prema čovjeku.

"Na ovaj način, minijaturalnim kockama postavljanim na pod prikazujem narušene spomenute odnose", pojasnio je Mijić.

Instalacija u ovom obliku specifična je po tome što je 55 kocki potrebno promatrati u noćnim uvjetima.

"Radovi postavljeni na pod iziskuju posebno osvjetljenje, odnosno veliku količinu mraka s malim akcentima svjetlosti", pojasnio je Mijić.

Profesor na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku Marko Šošić navodi da je autor posebnom tehnologijom primijenjenom na crnim kockama uspio sačuvati paukovu nit koja je neponovljiva, kao i mrežu u svom posebnom izdanju.

"U vremenu 21. stoljeća teško je govoriti koliko je nešto uistinu originalno ili referirano na nešto već postojeće. Ova postavka je specifična jer se događa danas, ovdje, sada i nikada više, u kontekstu ljudi,

vremena i prostora koji je jedinstven sam po sebi", rekao je Šošić.

Ljubitelji ovakve vrste umjetnosti u "Aranei" su mogli uživati 15 dana, a povjesničarka umjetnosti Anja Bogojević navodi da je Mijić svoje preokupacije o umjetnosti, čovjeku i prirodi, o transcendentnom i ovozemaljskom, preveo u repetitivni skulpturalni postupak, pri čemu su geometrijske forme povezane krhkim, organskim i beskonačnim vezama paukove mreže.

"Ciklus je izgrađen na odnosu dvaju likovnih elemenata: crne boje i kvadrata, što je ujedno pečat i konstanta Mijićevog cjelokupnog umjetničkoga opusa. Crna boja naglašava transcendentnost, dok je kvadrat kao simbol zemlje i materijalnog svijeta njena antiteza. Kocka kvadrat ne mijenja njegovo primarno značenje, već stavlja naglasak na stvoreni materijalni svijet te određuje i fiksira prostor u njegove tri dimenzije", rekla je Bogojević.

Konceptualnom instalacijom Josipa Mijića počela je i nova umjetnička sezona u galeriji "KristianKreković" koja je u proteklom periodu ugostila nekoliko istaknutih umjetnika.

"Bila nam je velika čast što smo mogli ugostiti našeg prijatelja Josipa Mijića koji je bio jedan od prvih umjetnika koji je izlagao u obnovljenoj galeriji 'KristijanKreković'. On pokazuje jednu posebnu vrstu

umjetnosti, a koja sve nas stavlja u razmišljanje", rekao je Nikola Čiča, predsjednik Hrvatskog kulturnog društva Napredak, glavna podružnica Tuzla.

Josip Mijić je rođen 1975. godine u Travniku, a slikarstvo je diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti (ALU) u Širokom Brijegu, u klasi profesora Ante Kajinića. Postdiplomski studij Arssacra pod mentorstvom istog profesora okončao je 2005. godine, a 12 godina kasnije stekao je zvanje doktora umjetnosti.

Član je Hrvatske udruge likovnih umjetnika Split, Hrvatskog društva likovnih umjetnika Zagreb, Udrženjalikovnihumetnika BiH, Udruge likovnih stvaratelja Lašvanske doline, Društva hrvatskih likovnih umjetnika u FBiH i udruge ALUMNI ALU u Širokom Brijegu.

Radovi mu se nalaze u umjetničkim zbirkama širom svijeta, a dobitnik je i brojnih prestižnih nagrada.

Izložba Muhameda Čeifa u galeriji "KristianKreković"

Ljubav i ljepota kroz kolorit Muhameda Čeifa

Gvardijan Franjevačkog samostana "Svetih apostola Petra i Pavla" u Tuzli fra. Mario Divković rekao je da galerija "KristianKreković" kroz izložbe i sve ostale kulturne manifestacije pokušava ljude otrgnuti od ustaljene svakodnevnice.

Početak studenog 2018. godine u galeriji "KristianKreković" u Tuzli bio je rezerviran za izložbu slika istaknutog akademskog umjetnika Muhameda Čeifa. Kroz postavku simboličnog naziva "Art ofČeif" ovaj sarajevski slikar se predstavio s djelima koja su nastajala 18 godina.

Kroz tri ciklusa umjetnik je na 29 slika prikazao prave vrijednosti ljubavi i ljepote, a ova postavka svjedoči o tome kako se Čeif bavi temom riba, maslina i apstraktnim kompozicijama.

"Djela sadrže cikluse riba, maslina i motiva otpora, drveća te oblika vatre. To su sve stvari koje su me okruživale, a ja sam ih bilježio te na kraju iz skica pravio u slike. To su moji trenuci i brzo reagovanje, gdje nema puno čekanja i odmora", rekao nam je Čeif.

Da je umjetnost veoma važna za svakog čovjeka, a slike same govore što su zapravo prave vrijednosti ljubavi i ljepote, poruka je koju nose Čeifova djela.

"Moje teme su ono što vidim i osjetim u određenom trenutku. Moje slike zapravo nastaju

iz određenog trenutka. Riba u mrežama koje su prikazane zapravo oslikavaju pokret, upravo taj trenutak, ali izivot", rekao je Čeif.

Čeif je naveo i da će nakon boravka u Tuzli nastati i ciklus slika koji će biti posvećen ovom gradu, jer je u ovoj sredini bio posebno nadahnut.

O izloženim radovima i stvaralaštvu Muhameda Čeifa govorila je profesorica likovne umjetnosti iz Tuzle Marina Trogrlić koja je, među ostalim, kazala kako umjetnik na svoj način iskazuje bogatstvo života, pokazano u djelima kroz različite motive.

"On je u duši ekspresionist, izražavajući unutrašnju ljepotu. Također, na djelima je prisutno široko bogatstvo prikazano kroz različite motive. Kao što znamo, riba nosi duboku simboliku kroz čitavu povijest, a npr. u Kršćanstvu je simbol Isusa Krista, dok je maslina stoljećima simbol mira i bogatstva. U apstraktnim kompozicijama umjetnik apstrahira ove elemente i dokazuje da je ona bezvremenska", rekla je Trogrlić.

Organizator ove izložbe bili su su Hrvatsko kulturno društvo Napredak, glavna podružnica

Tuzla i Franjevački samostan "Svetih apostola Petra i Pavla" pod čijim okriljem i djeluje galerija "KristianKreković".

Gvardijan Franjevačkog samostana "Svetih apostola Petra i Pavla" u Tuzli fra. Mario Divković rekao je da galerija "KristianKreković" kroz izložbe i sve ostale kulturne manifestacije pokušava ljude otrgnuti od ustaljene svakodnevnice.

"Pokušavamo čovjeku približiti umjetnost, boju i ljubav. Možda neke mlađe generacije koje budu posjetile ovu galeriju i izložbu u sebi otkriju talent za slikanje. Cilj nam je da u današnjem vremenu, koje se bombardira lošim informacijama stvorimo lijepu vijest koja će otići iz našeg grada i kantona", istaknuo je Divković.

Muhamed Čeif već puna dva desetljeća dosljedan je istim motivima, a slovi za jednog od rijetkih umjetnika koji je ostao vjeran štafelarnom slikarstvu.

A. K.

Otvorena izložba akvarela Čamila Osmanovića

U Galeriji Kristian Kreković krajem studenog 2018. godine upriličena je izložba slika pod nazivom "Akvareli", autora Čamila Osmanovića, proslavljenog akademskog slikara i člana Udruženja umjetnika BiH, dobitnika brojnih priznanja i nagrada, koji iza sebe ima održane izložbe širom svijeta.

Privlačnu zbirku akvarela izloženu u tuzlanskoj franjevačkoj galeriji na dan otvaranja posjetio je respektabilan broj Tuzlaka. Program je otvorio gvardijan Franjevačkoga samostana Tuzla fra Mario Divković, zahvaljujući se umjetniku i gostima na potpori organiziranju kulturnih manifestacija, koje Samostan u suradnji s Napretkom upriličuje u Tuzli.

da bih došao do pravog kvaliteta kojeg sam izložio na ovoj izložbi", izjavio je Osmanović.

Po prirodi je radoznala osoba i svestran čovjek, ali nikada nije ničim zamijenio ljubav prema prirodi i akvarelu, pa je tako pejzaž najčešći motiv na njegovim akvarelima.

Radim klasični akvarel sa skupim specijalnim materijalom do koje se teško dolazi. Zbog toga sam se okrenuo i nekim eksperimentima, tako da je na ovoj izložbi veći dio ovih slika zapravo rezultat tog eksperimenta. On se veže za kunststuck papir koji je namijenjen za štampu, i nije za crtanje i slikanje. Boja se ponaša kao po staklu. Taj papir sam zapravo tretirao na razne načine dok nisam dobio željeni rezultat", dodao je Osmanović.

Prema riječima autora, najveća inspiracija mu je priroda

na posljednje tri izložbe odlučili da promoviramo naše domaće umjetnike, ljude koji su sa ovih prostora i koji se možda ne nameću toliko u svijetu umjetnosti. Zbog toga smo ugostili i ovog autora. Sa ovom izložbom je dokazao da je izvanredan umjetnik i kroz svoja djela je pokazao da je cijeli život vezan za umjetnost", kazao je Nikola Čiča, predsjednik HKD "Napredak". Čamil Osmanović rođen je 1934. godine u Puračiću. Sa slikama živi duže od četrdeset godina, a izlaže u razmacima od 4 do 5 godina. Opredijelio se za umjetnost u drugom razredu, zbog čega je otišao u Sarajevo poslije četvrtog razreda osnovne škole. Njegov put do uspješnog slikara akvarelaliste je jedinstven.

Izložbu je otvorila ministrica kulture i mladih u Vladi Tuzlanskoga kantona Slavena Vojvodić, naglašavajući potporu Vlade TK i civilnih struktura

Prof. Marina Trogljić je kratko predstavila umjetnički opus Čamila Osmanovića te opisala akvarelističku tehniku radova izloženih u ovoj Galeriji. Autor je također ukratko predstavio svoj umjetnički kredito te se zahvalio publici i organizatorima.

„Ne pojavljujem se često sa izložbama, ali sam sretan što sam pozvan da izlažem u ovom prelijepom prostoru. Izvršio sam selekciju nekih svojih radova

i na njegovim radovima nema ljudi. Izložbu su organizirali Franjevački samostan svetog Petra i Pavla i Hrvatsko kulturno društvo "Napredak", glavna podružnica Tuzla.

„Ovo je sedma po redu ovogodišnja izložba u Galeriji Kristian Kreković. Zanimljivo da smo se

vlasti kulturnim manifestacijama, koje su potrebne kako za Grad Tuzlu, tako i za cijeli Tuzlanski Kanton. S dvije prigodne glazbene numere večer umjetnosti i ljepote upotpunile su dvije članice Frame Tuzla Suzana Bako i Ana Petrović.

Napretkov kalendar promovira kulturnu baštinu

Poznati po ukrasnim motivima, na kojima se raspoznaju religijski i svjetovni motivi i simboli, stećci otkrivaju duh jednog davno prošlog vremena. Od 2016. godine nalaze se na Listi svjetske baštine UNESCO-a.

Hrvatsko kulturno društvo Napredak odlučilo je dio tog kulturno-povijesnog naslijeđa predstaviti u svom Kalendaru.

Piše: Miroslav Landeka

Iz tiska je izašao Kalendar Hrvatskog kulturnog društva Napredak za 2019. godinu. Kalendar su pripremili i urednički osmislili dr. Miroslav Palameta, nekadašnji predsjednik Napretkove glavne podružnice u Mostaru i sveučilišni profesor te Miroslav Landeka, dopredsjednik Glavne podružnice Mostar i član Napretkove Središnje uprave. Kalendar je, kao i svake godine, konceptualno osmišljen kao tematski, a tema ovog Napretkovog kalendara su srednjovjekovni nadgrobni spomenici – stećci. Stećci su kameni monoliti rasprostranjeni po cijelom području balkanskoga juga – ima ih u dijelovima Hrvatske, Srbije, Crne Gore, a najviše ih je na području Bosne i Hercegovine. Upravo su inicijativom ove četiri zemlje, preko njihovih ministarstava za kulturu, stećci nominirani za upis na UNESCO-vu Listu mjesta svjetske baštine. Ova inicijativa je u konačnici prepoznata, pa se stećci od 2016. godine nalaze na Listi svjetske baštine UNESCO-a.

Poznati po ukrasnim motivima, na kojima se raspoznaju religijski i svjetovni motivi i simboli, stećci otkrivaju duh jednog davno prošlog vremena, otkrivaju razmišljanja i shvaćanja cijele jedne epohe. Simboli i ornamenti na ovim srednjovjekovnim kamenim monumentima, njihovo međusobno preplitanje, svjedoče o srednjovjekovnoj umjetnosti, koju karakterizira upravo naglašeni simbolizam. Hrvatsko kulturno društvo Napredak odlučilo je dio tog kulturno-povijesnog naslijeđa predstaviti u svom Kalendaru. Napredak je prepoznatljiv po svojoj izdavačkoj djelatnosti, a jedan od izdavačkih brandova ovoga kulturnog društva upravo je Kalendar. Da je riječ o neprekinutoj tradiciji svjedoči i činjenica da je prvi tematski zidni kalendar Napredak izdao još 1904. godine, u vrijeme kada je Društvo tek stasavalo i dobivalo kulturno-prosvjetne obrise po kojima će ubrzo postati šire prepoznatljivo. Napretkov zidni kalendar za 2019. godinu nastavak je te tradicije.

Kalendar ima 14 stranica, s fotografijama poznatih i manje poznatih stećaka. Upravo ovi drugi, manje poznati stećci, možda čak i više intrigiraju svojom tajnovitom pojavnošću.

Stranicom za siječanj započinje imaginarno putovanje u svijet stećaka koje nas vodi u Bistrinu (kod Stona) gdje vidimo stećak čijom plohom dominira reljefni križ, uz srednjovjekovne motive dobra i zla.

Veljača nas vodi u Međugorje kod Glumine gdje nas dočekuje stećak s likovnim motivom Svete obitelji i njihova bijega u Egipat

pred Herodovim ubilačkim pohodom.

Ožujak nam nudi stećak do sada nepoznat široj javnosti. Ovaj stećak nalazi se na slabije poznatoj nekropoli Vuč-kamen, na obroncima planine Visočice, s intrigantnom likovnom netipičnom za srednji vijek.

Travanj je rezerviran za Pogrebnicu kod Stoca i kameni monument s motivima zmajeva, lova na jelene i srednjovjekovnih vitezova, što se povezuje sa srednjovjekovnom kršćanskom ezoterikom.

Putovanje nas dalje vodi u mjesec svibanj i Lovreć kod Imotskog gdje je stećak s motivom Kristove muke, od Maslinske gore do Golgote.

Lipanj nam pruža uvid u stećak na nekropoli Ježeprasina kod Konjica na kojem je prikazana silueta ženskog lika u vertikalnoj projekciji između zmajskih likova pod njezinim nogama, kršćanskih simbola zla i grijeha, i cvjetnog križa iznad glave, simbolične predstave raja.

Srpanj nas vodi na planinu Visočicu kod Sarajeva i nekropoli Police i stećak s reljefnim prikazom sv. Jurja. Kult tog mučenika i jednog od velikih nebeskih zaštitnika u srednjem vijeku bio je raširen i po tadašnjoj Bosni i Humu.

Mjesec je kolovoz i ponovo se nalazimo na nekropoli Ježeprasina gdje je stećak s likovnim motivom uplašenog ženskog lika i viteza koji se tom liku naklanja i spašava ga od rastvorenih zmajskih ralja.

Putovanje nas dalje uvodi u mjesec rujan i Radimlju, jednu od najvrijednijih i najznačajnijih nekropola stećaka. Dominantan motiv na stećcima u Radimlju je cvjetni golgotski križ.

Listopad nas upoznaje sa spomenikom Ozrina Kopijevića iz Varošišta pod srednjovjekovnim gradom Borčom u istočnoj Bosni. Inače, ovaj stećak, sada kao osebjuna bogato dekorirana skulptura, krasi vrt Zemaljskog Muzeja u Sarajevu.

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
NAPREDAK 2019

Likovni prilozima za ovogodišnji Napretkov kalendar fotografije su kamenih reljefa s kasnosrednjovjekovnih nadgrobni spomenika koje obično zovemo stećcima. Iz njihova središnjeg prostora od Cetine do Drine i od Jadrana do tuzlanskih nekropola. Snimljene su djelom s poznatih spomenika, ali i sa posve nepoznatih i prvi put dostupnih pogledu javnosti, kako bi se afirmirala i čuvala vrijedna nacionalna i svjetska likovna baština.

The artistic contributions for this year's Napredak calendar are photographs of stone reliefs from late medieval tombstones which are generally called stećaks in the region they can be found from the Cetina to the Drina river and from the Adriatic Sea to the necropolis in Tuzla. Some of the photographs have been taken from well-known monuments, while others are completely unknown monuments, being presented to the public for the first time, in order to affirm and preserve this priceless national and world artistic heritage.

Mjesec studeni i nekropola Boljuni predstavljaju nam stećak s likovnim prikazom borbnih kola, viteza na jelenu, biljnih i heraldičkih motiva.

Prosinac nam predstavlja zgoščanski stećak, možda i najpoznatiji pojedinačni stećak, nađen u okolici Kaknja. Zgoščanski stećak nalazi se u Zemaljskom muzeju u Sarajevu. Njegovi likovni reljefi s figuralnim predstavama pokazuju izvrsnog majstora i znalca primijenjene gotičke stilizacije, kao i geometrijske dekoracije kojom je izradio cijelu plohu na začelju spomenika. S prosincem i zgoščanskim stećkom završava se imaginarni hod kroz tajnoviti i intrigantni svijet ovih srednjovjekovnih kamenih monolita.

Dobit od prodaje Kalendara ide u Napretkov fond za stipendiranje i sveučilište koji nosi ime po nobelovcima Ivi Andriću u Vladimiru Prelogu, najpoznatijim Napretkovim stipendistima.

Čestit Božić i blagoslovljena Nova 2019. godina

CVJEĆARA HIMMEL

II Tuzlanske brigade br 3
00387 61 151 482
00387 61 733 489
www.cvijecara_himmel.emaxo.com

”Napredak je za kulturu više učinio nego 10 kantonalnih ministarstava”

U Zenici, u Hrvatskom domu Kralj Tomislav, svoju 65. Glavnu skupštinu održalo je Hrvatsko kulturno društvo Napredak. Nakon intoniranja bosanskohercegovačke, hrvatske i himne Napretka, te odavanja počasti preminulim Napretkovicima minutom šutnje, prisutne je u dvorani Hrvatskoga doma pozdravio dopredsjednik Napretka i moderator ovogodišnje Skupštine dr. Nikola Čiča. Članovima Napretka i gostima Skupštine pozdravnim se govornom obratio prof. dr. Franjo Topić, predsjednik Napretka. Topić je izrazio zadovoljstvo što je baš Zenica domaćin ovogodišnje Skupštine. U sklopu Napretka u Zenici djeluju dva iznimno uspješna sportska kolektiva, ženski i muški šahovski klub, a šahisti zeničkog Napretka ove su godine osigurali nastup u elitnoj Premijer ligi Bosne i Hercegovine, naglasio je Topić. Predsjednik Napretka pohvalio je rad podružnica, istaknuvši kako je u mnogim sredinama upravo Napredak jedini ili jedan od važnih nositelja kulturnih aktivnosti. Napredak je u 2017. godini realizirao 518 manifestacija što je jedna i pol manifestacija u prosjeku, naglašava Topić. Već godinama Napredak je član Europskog centra za radnička pitanja (EZA), jedini iz BiH. Topić je još jednom naglasio važnu činjenicu da se nikada nije dogodilo da netko od naših sugrađana druge vjere ili nacije neće sudjelovati na Napretkovoj manifestaciji, što dovoljno govori o otvorenosti Napretka – puno je više zajedničkoga što nas povezuje nego različitoga što nas razdvaja. Napredak je pokazao da se vlastiti identitet može njegovati, a da to nikome ne smeta. Svoje pozdravno izlaganje Topić je završio citiranjem Ive Andrića, književnog nobelovca i najpoznatijeg Napretkovog stipendista: „Sve može biti. Ali jedno ne može: ne može biti da će posve i zauvijek nestati velikih i umnih, a duševnih ljudi koji će za Božju ljubav podizati trajne građevine, da bi zemlja bila ljepša i čovjek na njoj živio lakše i bolje.”

Prisutne u dvorani Hrvatskoga doma pozdravio je i gradonačelnik Zenice, gospodin Fuad Kasumović. Pohvalivši rad i djelovanje Napretka, gradonačelnik Zenice je, referirajući se na izlaganje prof. Topića, konstatirao da se Napredak davno izdigao nad ovdašnjim podjelama, okupljajući oko sebe i ljude različitih nacionalnosti i svjetonazora. Gospodin Kasumović, impresioniran brojem Napretkovih manifestacija, ističe da je Napredak u svojoj kulturno-prosvjetiteljskoj misiji uradio više nego sva ministarstva za kulturu i obrazovanje zajedno. Radni dio skupštine započeo je podnošenjem izvješća o radu Napretka. Dopredsjednik Društva dr. Pavle Mijović izvijestio je o radu Središnje uprave koja je tijekom 2017. održala osam sjednica, te djelovanju predsjednika Napretka. Vlatko Komljenović govorio je o Imperijalu spomenuvši kako je potpisan

predugovor za renoviranje kina Imperijal te da je Napretkov dom na Trebeviću dat pod zakup. O medijskoj vidljivosti Napretka govorio je na Skupštini član Napretkove Središnje uprave i predsjednik podružnice u Busovači Josip Križanović. Križanović je predstavio medijski projekt koji podrazumijeva kreiranje nove Napretkove medijske platforme i portal koji će se zvati Slovo.ba. Nova medijska platforma će poboljšati medijsku prisutnost i promidžbu Napretka i ubrzati komunikaciju s drugim medijima. Glavna tema ovogodišnje Napretkove Glavne skupštine bila je volonterstvo. O volonterstvu je, više s teorijskog aspekta, govorila Ivana Barišić, članica Napretkove Središnje uprave i predsjednica podružnice u Ljubuškom dok je Dejan Nemčić, poznati humanitarni aktivist iz Zagreba i član Napretkovog kulturnog centra govorio o vlastitim volonterkim iskustvima. Gospođa Barišić na početku je naglasila da je volonterstvo pokretačka snaga i Hrvatskog kulturnog društva Napredak. Volontiranje može donijeti brojne društvene koristi, poput poboljšanja obrazovanja, sprječavanja nasilja, pružanja pomoći socijalno ugroženima, suzbijanje alkoholizma, droge i sl. Barišić ističe da ljudi kroz volontiranje osvješćuju cijeli niz vrijednosti – toleranciju, solidarnost, zajedništvo, interkulturalno razumijevanje, mir i ljubav, ravnopravnost spolova, vrijednosti nenasilne komunikacije, zaštite okoliša te osobnog i društvenog razvoja. Ljudi koji volontiraju rade korisnu stvar za svoju zajednicu, postaju odgovorniji i istovremeno razvijaju radne vještine i stječu važno iskustvo. O praktičnim aspektima volontiranja i pomaganja drugima govorio je Dejan Nemčić, mladi aktivist i profesor Geografije. Nemčić potiče svoje učenike na volontiranje, razvijajući kod njih svijest o tome koliko je važno pomagati drugima te promovirati solidarnost. Važno je mlade učiti empatiji, ističe Nemčić. Nema napretka ako nema empatije i osjećaja za druge. Nemčić je govorio o vlastitim iskustvima pomaganja djeci Afrike, konkretno kroz projekt prikupljenja školskog pribora za afričke školare. Izuzetno velik broj učitelja se sa svojim razredima uključio u ovaj projekt, potičući volontiranje, ali i razvijajući svijest kod učenika o tome koliko je važno obrazovanje i pomaganje drugima. Na Skupštini su jednoglasno usvojena izvješća o radu Napretkovih organizacija i finansijska izvješća, zaključeno je da će povjerenstvo u Zagrebu nastaviti sa svojim radom sukladno Statutu Napretka, naglašena je potreba da se dodatno unaprijedi suradnja među podružnicama, zaključeno je da će se pristupiti kreiranju medijske platforme i portal koji će nositi naziv Slovo.ba, odabran je 5. srpanj kao Dan HKD Napredak, a donesena je i odluka da Ćiril i Metod budu Na-

pretkovi sveci. Nakon Glavne skupštine predstavnicima Napretka nazočili su svetoj misi u crkvi Sv. Ilije koju je predvodio biskup banjalučki Franjo Komarica.

HKD Napredak

Pismo hrvatskog umjetnika Hrvoja Marka Peruzovića nakon sudjelovanja na Međunarodnoj likovnoj koloniji Breške 2018.godine

Suvremeni hrvatski likovni umjetnik, akademski slikar Hrvoje Marko Peruzović (rođen je 1971. g. u Zagrebu, gdje je i diplomirao na ALU u klasi prof. Sedera, samostalno izlagao na brojnim izložbama u domovini i inozemstvu. Istaknuti je pripadnik svoje generacije, autor nekoliko značajnih i osebnih ciklusa, karakteristična rukopisa

Biti umjetnik velika je radost. Dijeliti tu radost s drugima, posebna je čast. Međunarodna likovna kolonija u Breškama dala nam je tu mogućnost da dijelimo radost stvaranja i radost zajedništva. Iako riječi nisu uvijek ono čime možemo u potpunosti prikazati svoja osjećanja, ipak ću pokušati ukratko opisati ono za što je svatko od nas tko je boravio na Breškama osjetio.

Naime, svatko od nas došao je na Međunarodnu likovnu koloniju Breške s nekim očekivanjima. Neki su u Breškama bili prvi put, a neki su već boravili. Svaki posjet Bosni jedinstveno je iskustvo. Bosna je jedinstven prosotr, prostor bogate i teške povijesti, ali u istom trenutku i prosotr goleme ljepote. Prostor nekako utječe na ljude i svako putovanje u Bosnu čini nas boljima. Pomaže nam da se približimo jedni drugima i u konačnici da se

približimo sami sebi. Ostvaljamo naša djela ovdje, ali sa sobom nosimo nešto drugo. Odlazimo bogatiji za iskustvo zajedništva, za doživljajima raznolikosti dirnuti ljudskom toplinom, marljivošću i gostoprimstvom naših domaćina. U tih nekoliko dana na Breškama mogli smo doživjeti jako puno. Bili su to dani ispunjeni sličnim intenzitetom, smijehom kreativnošću nabijeni mnoštvom emocija, a koje ćemo u prepunim srcima i sa suzom u oku ponijeti svojim kućama.

Za sobom smo ostavili trag, naša djela, naše slike koje govore o tome kako smo svi posebni i različiti, ali kako svi čeznemo za istim stvarima, za toplinom, za otkrivanjem nekih novih svjetova, za uživanjem u savršenstvu prirode te njezinim darovima koje smo blagovali.

Zahvaljujem svima koji su nam to omogućili i vjerujem u to kako će se svatko od nas uvijek i iznova s iznimnom radošću odazvati kada ponovno budem pozvan. Neka žive Breške i likovna kolonija u njima.

Tuzlanski praznik umjetnosti prkosi teškim vremenima

Značaj INTERBIFEP-a koji je doživio svoje 17. izdanje prepoznat je u zemljama regije te Europe, a kroz sve godine postojanja nekoliko tisuća radova predstavljeno je likovnoj publici, ali i kritici.

Piše: Armin Kendić

Jedna od najvećih likovnih manifestacija u Bosni i Hercegovini, Internacionalni bijenalni festival portretnog stvaralaštva INTERBIFEP obogatio je ovogodišnju likovnu scenu Tuzle. U okviru ove manifestacije uz šarolik prateći program ljubiteljima likovne umjetnosti predstavljena su 293 rada od 160 autora iz 43 zemlje svijeta.

"Uspjeli smo se održati na tržištu i u ovim teškim vremenima nismo došli u situaciju da prekinemo ovaj festival. Kritike i podrška stižu iz cijelog svijeta, jer je festival prepoznat kao važan. Članovi žirija su kazali da je sreća da se ovakav festival u Tuzli održava i on je bitan za cijelu regiju, a ne samo za Bosnu i Hercegovinu. Kada vam dođu radovi iz više od 40 država, možete ovdje, na jednom mjestu, vidjeti šta je trenutno u trendu u različitim zemljama", izjavio je Dženan Jusufović, direktor INTERBIFEP-a.

Među 293 rada ove godine u konkurenciji su se našla i dva djela Irfana Brkovića, mladog umjetnika iz Tuzle.

"Predstavio sam se s dvije digitalne grafike koje sam proizveo ove godine. Riječ je o jednoj novoj tehnici s kojom eksperimentiram, a obuhvaća video, print i crtanje. Ona nema nikakva pravila, proizlazi iz greške i tako je i prihvaćena", kaže Brković, kojem je bila velika čast izlagati na jednom ovakvom prestižnom festivalu.

Ilegalna trgovina umjetninama

U izuzetno bogatom pratećem programu INTERBIFEP-a posebno se istaknula konferencija na temu ilegalne trgovine umjetninama. Brojni stručnjaci okupili su se na jednom mjestu, a kako je poručeno, zbog

neuređenog sustava, Bosna i Hercegovina već nekoliko godina predstavlja pogodan prostor za krijumčarenje umjetnina.

Umjetnički fundusi osiromašeni su za stotine djela višemilijunske vrijednosti. Za njima se još uvijek traga, a loš zakonski okvir u našoj zemlji trenutačno ide na ruku krijumčarima.

Umjetnik Enver Mulabdić svoja četiri djela koja se nalaze u Srbiji pokušava vratiti već nekoliko godina, ali bezuspješno. U vrijeme ratnih razaranja je napustio Bosnu i Hercegovinu i otišao u Njemačku, a svoja djela ostavio je kod susjeda.

Još uvijek neutvrđenim kanalima djela su završila kod kolekcionara Đure Popovića u Novom Sadu i proglašena su nacionalnim spomenikom Srbije.

"Pri povratku iz Njemačke uspio sam vratiti određena djela, ali ova četiri koja su kapitalna i koja su proglašena kulturnim dobrom BiH još uvijek nisam. Policija u Srbiji šuti, niko ništa ne radi. Interpol je poslao upit u Beograd, ali zasad ne znam u kojoj fazi je ovaj proces", rekao je Mulabdić.

Helen Walasek autorica je knjige koja se bavi problemom devastiranja i krađe umjetničkih djela i kulturnog naslijeđa u Bosni i Hercegovini u razdoblju od 1992. do 1995. godine.

Ovo je jedino djelo koje je posvećeno ovim problemima, a autorica kaže da Bosna i Hercegovina do danas ništa nije poduzela kako bi se ukradena djela vratila izvornim vlasnicima ili na izvorne lokalitete. "Taj problem je prisutan i u Hrvatskoj te Srbiji. Kada je riječ o nestalim djelima iz perioda Drugog svjetskog rata, moram reći da BiH još uvijek kaska", rekla je Walasek.

Prestižne nagrade

Kroz 17. izdanje INTERBIFEP-a nagrađena su i najbolja ostvarenja u oblasti likovne umjetnosti. Prestižne nagrade dodijeljene su u nekoliko kategorija, pa je tako diploma "IsmetMujezinović" pripala IrfanuHozu, a Svetislavu Cvetkoviću priznanje za najbolju fotografiju.

Diploma "James Haim Pinto" otišla je u ruke Dragani Nuić, dok je nagrada za video pripala Marini Čolić. Otkupnu nagradu za crtež osvojio je Žigmantas Augustinas, a za grafiku Đorđe Čorić.

Profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu Miran Šabić kao jedan od članova žirija Internacionalnog bijenalnog

festivala portretnog stvaralaštva u Tuzli ističe da na svakom izdanju INTERBIFEP-a posebno je zanimljivo vidjeti umjetnički presjek koji on donosi.

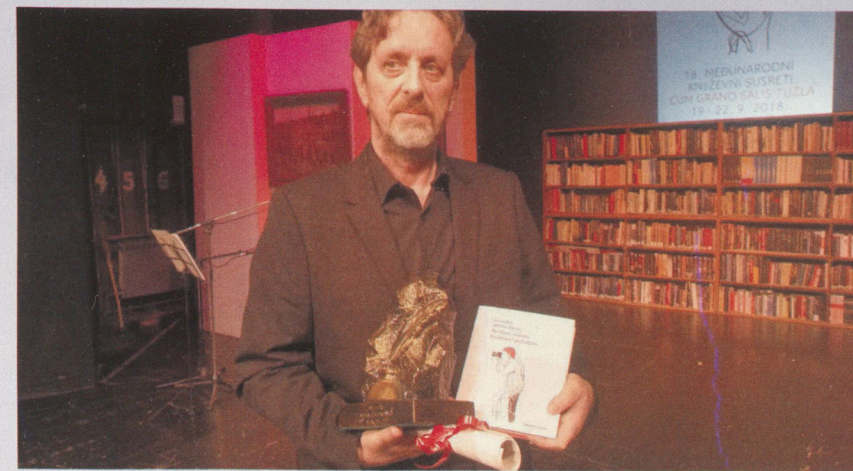
"Na ovakav način možemo vidjeti šta se u svijetu trenutačno događa na temu portreta. Svaki put je to drugačije, a ove godine imamo nešto više realističnijih djela. Ovaj festival prepoznat je u Hrvatskoj, a u okviru jednog od izdanja osvojio sam nagradu. Putem toga je veliki broj mojih studenata čuo za INTERBIFEP te se redovno prijavljuju", rekao je Šabić.

Ovogodišnje izdanje INTERBIFEP-a završeno je dodjelom nagrade publike za portret, a koja je pripala Alejandri Coirini, umjetnici iz Argentine. Njena četiri djela obogatila su minulo izdanje Internacionalnog bijenalnog festivala portretnog stvaralaštva u Tuzli.

Književni susreti Cum Grano Salis

Semezdin Mehmedinović:

BiH je tužna zemlja

Semezdin Mehmedinović, dobitnik je najznačajnije književne nagrade, Meša Selimović, za roman - Memed, crvena bandana i pahuljica, koja se posljednjih 18 godina dodjeljuje u Tuzli, za najbolji roman na govornom području BiH, Hrvatske, Srbije i Crne Gore. U razgovoru za Hrvatski glasnik govori o svojoj povezanosti sa Bosnom i Hercegovinom, iz koje je otišao prije više od dvadeset godina.

Razgovarala: Maja Nikolić

HG: Šta za Vas znači nagrada Meša Selimović, koju ste primili u svom rodnom gradu, a koji ste, baš kao i Meša Selimović, davno napustili?

Mehmedinović: Znači mi mnogo, prvo zbog toga što i ja dolazim iz Tuzle. Na neki način, meni je ovo mnogo više od simboličnog povratka kući. Znači mi mnogo zbog toga što je to povratak u BiH. Svoje knjige ne objavljujem u BiH, objavljujem ih u Hrvatskoj. Na neki način sve vrijeme imam osjećaj da ja ovdje nemam ni čitaoce. Znači mi mnogo zbog toga jer sam iz ovog grada jednom otišao. Otišao sam i osjećao sam da odlazim iz jednog neuglednog grada, koji je tonuo. Vratio sam se u grad koji je vrlo lijep. Na neki način ta je nagrada dio ljepote ovog grada. Postojanje te nagrade je u izvjesnom smislu jedinstveno, pošto pokriva sve zemlje iz regiona, a to je vrlo teško naći drugdje. Čini me ponosnim.

HG: Otišli ste iz BiH prije dvadeset godina. Koliko ste povezani sa BiH?

Mehmedinović: Otišao sam u godinama u kojima sam bio formirana ličnost. Tada sam imao 35 godina. Mijenjati tu ličnost, u smislu potpunog mijenjanja identiteta, nije bilo moguće. Proveo sam dvadeset i nešto godina u SAD-u. Izvjesne identitetske osobine, koje prepoznajem kod sebe, a koje su nastale kao posljedica života u SAD-u, su evidentne. Dijeli sada mnoštvu identiteta. Spadam u onu vrstu ljudi koja odbija prihvatiti koncept jednog, čistog identiteta, kao da imaš taj identitet i drugi ne postoji. Pristalica sam ne onoga ili-ili, nego i-i. Skupio sam različitih identiteta u svom životu, a jedan od bitnijih je moj bosanski identitet.

HG: Vi i Miljenko Jergović, nekako ste kroz svoja pisma ogolili. Dovoljno je uzeti knjigu Transatlantic mail. Tu su svi argumenti za ovo što tvrdim. Koliko vam nedostaje tog duha BiH, a koliko ga u dalekoj Americi živite?

Mehmedinović: Ovo je vrlo tužna zemlja, u smislu da je apsolutno uskraćena za neki normalan oporavak, brzi oporavak. Imala je iza sebe zastrašujuću povijest, pa i ova novija po-

vijest je takva, ratovi koji su se završili u devedesetim. Zapravo, se nisu završili do danas. Imamo pomalo slušene narode koji, u stanje normalnosti, nikada nisu dospjeli. Imamo cijele generacije, generacije rođene devedesetih, koje neko stanje normalnoga, uređenoga, života u uređenoj zajednici, ne poznaju. Na neki način, razumije se, osjećam veliki sentiment i neku vrstu tuge zbog toga. Volio bih da se to promijeni, ali moram priznati da sam skeptičan da je to moguće u skorijem vremenu, da je to moguće u vremenu mog života.

HG: Ponijeli ste nagradu Meša Selimović. I on, iako je otišao iz BiH, pa i Ivo Andrić, iako je otišao odavde, opet su sa nekim posebnim sentimentom pisali o BiH, rekla bih, patili su. I u toj patnji su je veličali.

Mehmedinović: Da. Radi se o veličanstvenom svijetu koji je sistematski rasturan, sve ovo vrijeme, a da njegova ljepota svejedno preživljava. Imam tu čežnju za povratkom, nakon svih ovih godina. To ću, razumije se i izvesti. Nekada sebi prigovaram što sam uopšte toliko vremena proveo izvan.

HG: Rekli ste nam da se Vaša djela u BiH ne čitaju. Zar je to moguće?

Mehmedinović: To je moj utisak sa strane, budući da objavljujem knjige u Zagrebu, a ne u Sarajevu i BiH. Te knjige nisu baš distribuirane ovdje, one dolaze nekim putevima i tu se ne može govoriti o nekim ozbiljnim tiražima. Može se govoriti o posvećenicima, o piscima, koji se inače zanimaju za književnost i onda oni dođu do te knjige. Ne postoji infrastruktura koja proizvodi jedno jedinstveno tržište, u kojem knjige postoje, ni u Zagrebu, ni u Podgorici ili Beogradu.

HG: Kako se osjećate izvan svoje zemlje?

Mehmedinović: U zavisnosti od dana. Ima dana kada se osjećam jako dobro, ima dana u kojima se ne osjećam dobro. Principijelno, sada se konstantno osjećam kao stranac. Identificirao sam se sa stanjem stranca i to je na žalost ono što se emigrantima, poput mene, dogodi. U jednom trenutku se izgubi mjesto, stalna tačka i onda se adaptiraš na stanje u kojem te stalne tačke

nema, živiš u međuprostorima.

HG: Kako Vi gledate na stalno nacionalno svojatanje Meše Selimovića i Ive Andrića? Možda i Vas upravo takva budućnost čeka na ovim prostorima?

Mehmedinović: To je daleka budućnost, koju ne bih prognozirao i prema kojoj sam vrlo skeptičan. Tako je maloljudan ovaj teritorij, tako je malo ljudi ovdje, da je potpuno apsurdno da postoje kontinuirani sukobi između grupa ili između naroda. Potpuno je apsurdno da jedno jedinstveno jezičko područje, nema jedinstveno tržište knjiga. Potpuno je apsurdno da u ovim različitim našim nesretnim državicama ne prihvatamo pisce iz tog jezika kao vlastite pisce.

HG: U BiH, često se među ljudima naglašavaju različitosti, iako ljudi ovdje stoljećima žive zajedno. Ipak, zar to ne bi trebao biti optimizam jedne zemlje i zar se ovdašnji ljudi time ne bi trebali hvaliti? Kako Vi gledate na to, kolika je moć u kulturi i umjetnosti da ljude osvijesti?

Mehmedinović: Velika je moć. Velika je ljepota u tim razlikama. Trebalo bi ih slaviti, trebalo bi od njih napraviti prednost, a ne slaviti tu identitetsku politiku, koja razliku pretvara u sredstvo za neprijateljstvo. I te političke i ideološke zloupotrebe, na žalost, imaju u našoj bliskoj prošlosti, u ovom trenutku, veći potencijal i veću snagu od ove pozitivne strane, koja bi eventualno trebala te razlike pretvoriti u veliki kvalitet. Ne postoji u ovom trenutku neka vrsta organizovanog sistema, koji bi te vrijednosti držao vidljivim i bitnim.

HG: Kako danas gledate na Mešu Selimovića?

Mehmedinović: On je za mene vrlo bitan pisac, u tim nekim informativnim godinama. On nije utjecao na ono što ja pišem, ali je utjecao na mene, na to kako mislim, kako doživljavam svijet. Nešto od njegovog asketizma, na neki način, možda se prenijelo na to kako mislim da trebam komunicirati.

HG: Jeste li Vi i Meša Selimović slični u pogledu na BiH?

Mehmedinović: Na neki način, da.

Predstava "Ljubav Hasana Kaimije" osvojila brojne nagrade

Čak šest nagrada otišlo je u Tuzlu, a prvi put je statua susreta Grand Prix dodijeljena jednom pozorištu u BiH, što je zaista veliki uspjeh Narodnog pozorišta Tuzla.

Piše: Armin Kendić

Narodno pozorište u Tuzli ove godine obilježio je značajan jubilej, jedinstven na našem prostoru - 120 godina od osnivanja prvog profesionalnog bh. pozorišta. Stoga je potez menadžmenta bio da na scenu vrati Derviša Sušića, jednog od najboljih bh. pisaca i sigurno najboljeg spisatelja kojeg je tuzlanska teatarska kuća ikada imala.

Sušić je na velika vrata vraćen premijernim izvođenjem predstave "Posljednja ljubav Hasana Kaimije", a glumački ansambl svojim kreacijama oduševio je publiku, a kasnije i kritiku.

Na daskama koje život znače izvedena je teatarski prilagođena kompilacija dramskog djela "Posljednja ljubav Hasana Kaimije" i pripovjetke "Kaimija" velikog bh. pisca, koji je cijeli svoj umjetnički period života pisao za tuzlanski hram kulture.

Reditelj predstave Goran Damjanac, uz veliku pomoć dramaturga ovog teatarskog ostvarenja Kemala Bašića, uspio je na scenu prenijeti kompletnu slojevitost ove drame.

"Sušićeva djela na sceni tuzlanskog pozorišta nisu izvođena 30 godina, zbog čega je upriličen njegov veliki povratak na daske koje život znače. Svima bi nam trebala biti čast, privilegija, ali i velika odgovornost, jer se bavimo jednim ovakvim piscem. Izuzetno je bitna i sama tema ovog djela", rekao je Bašić.

Ovo je univerzalna priča o potrazi za pravdom, odnosu pojedinaca prema društvu i obratno te odnosu onog intimnog i onog vanjskog.

"Ta dva svijeta ima svaka osoba, odnosno svi imamo privatnost i unutrašnji svijet, ali isto tako moramo živjeti u ovom svijetu koji nas okružuje, a ne možemo ga kontrolisati u onoj mjeri u kojoj bismo htjeli", rekao je Bašić.

Komad koji ne prestaje biti aktuelan

Damjancu je rad na ovoj predstavi zapravo bio i prvi angažman u Narodnom pozorištu u Tuzli gdje ga je dočekao ansambl s izuzetnom radnom disciplinom, elanom i željom da zajedničkim snagama dođu do kreativnog rezultata koji je u konačnici prikazan na sceni.

"Zadovoljan sam učinjenim, jer mislim da smo napravili uzbudljivu predstavu koja ima ironijsku i duhovitu notu, a ima i onu tragičnu crtu. Ovdje je izuzetna Sušićeva ironijska nota koja je vrlo aktuelna danas, jer mislim da živimo u jednoj epohi ironije. U tom smislu mislim da se Sušić danas može čitati na drugačiji način nego ranije. To je pisac koji je svevremen i koji će tek još da se proučava i da se njime bavi umjetnička javnost", rekao je Damjanac.

Prvak Drame Narodnog pozorišta u Tuzli Milenko Iliktarević stavlja je da je pozitivna stvar što ansambl komada čine i mladi glumci, kao i to što se u ovu teatarsku kuću vraća domaći dramski pisac.

"Mi smo pozorište koje bi trebalo obratiti pažnju na to da njegujemo domaćeg dramskog pisca. Šteta je što nemamo navalu domaćih dramskih pisaca sa suvremenim tekstovima, jer bi to bio izazov raditi za mlade ljude koji dolaze, ali i za nas starije", rekao je Iliktarević.

Povijesne nagrade

A nedugo nakon premijere kojom je ansambl briljirao na tuzlanskoj sceni uslijedile su i nagrade koje su od povijesnog značaja. Naime, "Posljednja ljubav Hasana Kaimije" apsolutna je pobjednica ovogodišnjih susreta pozorišta u Brčkom.

Čak šest nagrada otišlo je u Tuzlu, a prvi put je statua susreta Grand Prix dodijeljena jednom pozorištu u BiH, što je priznat ćemo zaista veliki uspjeh.

"Znali smo šta predstava može donijeti sa sobom ako je pripremimo na pravi način i zbog toga je naša sreća velika. Ova nagrada predstavlja dobar podstrek za sve što Narodno pozorište Tuzla planira u narednom razdoblju. U predstavi je sudjelovalo blizu 40 ljudi, uloženo je mnogo truda", rekao je direktor tuzlanskog pozorišta Mirza Čatibušić.

Dvije nagrade publike također su otišle u tuzlanski hram kulture i to komadu u cijelosti te Draženu Pavloviću za ulogu Budalina Tale.

Nagrada za najbolju režiju pripala je Goranu Damjancu, a Denis Hadžić dobitnik je nagrade za glazbu i tekst predstave. Nagrada za scenografiju otišla je u ruke Harija Ejubovića.

S druge strane vrijedi kazati da je i minulo izdanje Tuzlanskih pozorišnih dana bilo u znaku obilježavanja značajnog jubileja Narodnog pozorišta. U posebno kreiranom programu našlo se devet predstava pozorišta iz Srbije, Hrvatske, Makedonije, Mađarske i Bosne i Hercegovine.

Smotra koja pomjera granice filmske umjetnosti

Sarajevo ima mnogo veću, međunarodnu prepoznatljivost pa je dobro da u ovom dijelu svijeta postoji jedan ovakav događaj kao što je Tuzla Film Festival, jer se bavi domaćim filmom, filmom domaćih prostora

Piše: Armin Kendić

Prije sedam godina pokrenut je Tuzla Film Festival (TFF) koji je iz izdanja u izdanje bilježio svoj rast, a pravi procvat doživio je ove, 2018. godine. Smotra koja je pomjerila granice sedme umjetnosti na kino platna u Tuzli je donijela projekcije rekordnog broja ostvarenja, a crvenim tepihom prošetale su se brojne poznate i priznate ličnosti iz svijeta umjetnosti. Idejni tvorac festivala je Boris Balta koji je u filmskoj industriji od 1999. godine kada je upisao Akademiju dramskih umjetnosti u Tuzli. Odlazeći na filmske festivale uvidio je da gradu soli nedostaje veliki događaj ovakvog karaktera, a koji bi na neki način promijenio kulturnu sliku grada, ali i razvio filmsku industriju koja do pojave TFF-a nije ni postojala.

Upravo ovako je i nastao TFF koji sve više nailazi na pozitivne komentare publike, a posebice kritike. Brojne novitete Festival južnoslavenskog filma donio je kroz ovogodišnje, sedmo izdanje, a ljubitelji ovakve vrste umjetnosti imali su priliku uživati u osam festivalskih dana.

"Ove godine nama je pristiglo blizu 800 filmova, što je 100 više nego 2017., a nakon selekcije prikazano je njih skoro 120 u šest kategorija. Za razliku od ranijeg perioda, mi više producenčkim kućama ne šaljemo pozive, već oni nama sami šalju filmove za selekciju, što je značajno", kaže nam Balta i navodi da je Tuzla uspjela stvoriti filmsku publiku koja aplaudira nakon filmova, ako su oni kvalitetni.

"Procjenom drugih nalazimo se u deset festivala Balkana i mislim da je to zaista jedna fantastična stvar. TFF ima tendenciju razvijanja, a iduće godine ćemo imati i jedan novi projekt. Naredne tri godine ćemo čekati i gledati kako će se sve ovo razvijati dalje", rekao je Balta.

U festivalskim noćima crvenim tepihom, između ostalih prošetali su se Sergej Trifunović,

Tarik Filipović, Darko Belevski, Adnan Čuhara, Sementa Rajhard, Mladen Vulić, Sanja Tucman, Slaven Knezović, Dušan Maksimovski, Vladislav Karamfilov Dimitrov, Stjepan Perić, Stanko Bačić, Dragan Marinković, Nikola Kojo, Jasna Ornela Bery, kao i mnogi drugi.

"Podržavam kolegu Borisa Baltu, a i sličnu stvar radim u Mostaru. Prošlogodišnji sam dobitnik vile TFF-a za produkciju filma 'Mrtve ribe'. Drago mi je da obojica ustrajavamo te da smo međusobna podrška. Nastavit ćemo tako i dalje jer želimo donositi filmske radosti Tuzlacima i Mostarcima. Nadam se da ćemo trajati i da će ovo postati dvije važne manifestacije za BiH", naveo je popularni glumac Slaven Knežević.

Za poznatog srbijanskog glumca Sergeja Trifunovića izuzetno je bitno da postoji filmski festival poput ovog u okviru kojeg je imao priliku gostovati u Tuzli i družiti se sa publikom.

"Sarajevo ima mnogo veću, međunarodnu prepoznatljivost pa je dobro da u ovom dijelu svijeta postoji jedan ovakav događaj kao što je Tuzla Film Festival, jer se bavi domaćim filmom. Kada kažem domaćim, mislim na sve naše prostore", smatra Trifunović.

Osim projekcija filmskih ostvarenja realiziran je i izuzetno bogat prateći program. Osim radionica za mlade glumce i studente kroz sedmo izdanje promovirana je i monografija za pet godina festivala koju autorski pored Balte potpisuje i profesor Srđan Vukadinović.

"Krenuli smo i s ovom djelatnošću kako bismo vidjeli u slikama šta se dešavalo u prvih pet godina festivala. U tom periodu prikazano je 630 filmova, što je fantastična stvar", kaže Balta.

Ni ovo izdanje TFF-a nije prošlo bez dodjele prestižnih filmskih nagrada. Pa tako, vila TFF-a za najbolji dugometražni igrani film pripala

je ostvarenju "Rudar" u kojem režiju potpisuje Hanna Antonina Wojcik Slak.

Predsjednik žirija sedmog TFF-a Srđan Vukadinović rekao je da je odluka donesena jednoglasno.

"Film 'Rudar' na jedan inpresivan način govori o istinitom događaju koji je dugo bio skrivan od javnosti. To je jedna filmska paralela Srebrenice, jer je riječ od tri, četiri tisuće žrtava koje su nakon Drugog svjetskog rata bile zakopane u rudnik u blizini Velenja i o tome se dugo nije govorilo", naveo je Vukadinović.

"Rudar" ima izvanrednu poruku koja nije karakteristična samo za Balkan, nego za cijeli južnoslavenski prostor, a to je da uvijek treba istrajati u nečemu što se zove vjera u otkriće i da se tabu teme i nešto što se dugo skrivalo pod tepihom može otkriti.

Najbolji kratki igrani film je "Posljednji bunar" Filipa Filkovića, dok je Vila TFF-a za najbolji animirani film pripala djelu "Bijela vrana" Mirana Miošića. "Lica Lafore" Denisa Bojića najbolji je dokumentarni film, a Vila TFF-a u kategoriji Future generation short films pripala je ostvarenju "The Box" Aristeida Deligiannidisa.

Specijalna nagrada za produkciju dodijeljena je filmu "Južni vetar" Miloša Avramovića, a najbolje scenario imalo je ostvarenje "Meso" Saše Hajdukovića i Nikole Pejakovića i njima je dodijeljena nagrada "Otto Englander".

Vila TFF-a za poseban doprinos u razvoju južnoslavenske kinematografije završila je u rukama poznatog glumca Nikole Koje.

Festival južnoslavenskog filma osim što je doprinio promociji domaće kinematografije, do sada je predstavljao i odskočnu dasku mladim rediteljima, jer su upravo svoje prve korake u sedmoj umjetnosti doživjeli kroz tuzlansku filmsku smotru.

Univerzitet u Tuzli važan je temelj visokog obrazovanja u BiH

Promovirani najbolji studenti, dobitnici Zlatne plakete te uručena posebna priznanja profesorima koji su izabrani u trajno zvanje redovni profesor.

Piše: Armin Kendić

Univerzitet u Tuzli kroz svoje 42 godine uspješnog postojanja iznjedrio je brojne generacije visokoobrazovanih osoba, a veliki broj njih svoja znanja i vještine prezentirao je diljem svijeta. Ova ustanova predstavlja i jedan od temelja u oblikovanju visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, a tuzlanski sada već bivši studenti etablirali su se u priznate akademske građane. Rektorica Univerziteta u Tuzli Nermina Hadžigrahić kaže da svaka visokoškolska ustanova u Bosni i Hercegovini treba imati vodeću ulogu u društvu, jer obrazuje mlade ljude, odnosno intelektualce na kojima počiva budućnost zajednice.

"U protekle 42 godine, profesori, dekani, rektori i studenti dali su veliki doprinos kako bi Univerzitet u Tuzli bio na trenutnoj poziciji koju uživa. Mnogo je poteškoća i izazova iza nas, a mnogo toga nas čeka i u budućnosti. S tim se trebamo boriti i nadam se da će naš Univerzitet i u budućnosti zauzimati onu poziciju koju zaslužuje", rekla je Hadžigrahić.

Inovacije u nastavnom procesu

U cilju što kvalitetnijeg obrazovanja mladih ljudi, u proteklom razdoblju mnogo toga je učinjeno. Inovirani su određeni studijski planovi i programi, a uvedeni su i novi odsjeci na tri ciklusa studija, koliko ih djeluje pod krovom ove visokoškolske ustanove.

"Da bismo bili prepoznati u europskom prostoru visokog obrazovanja morali smo posvetiti veliku pozornost internacionalizaciji. U ovoj godini smo potpisali više od 30 bilateralnih sporazuma s različitim univerzitetima u regiji, Europi i svijetu", navela je Hadžigrahić.

Na predstojećem europskom putu Univerzitet u Tuzli dočekat će i izvođenje nastave na drugom i trećem ciklusu studija na engleskom jeziku. Ovu potrebu je prepoznao Ekonomski fakultet u Tuzli, a trenutno je u procesu usvajanja programa na osnovu kojeg će se izvoditi ovakav vid nastave.

"Osim kroz potpisivanja različitih sporazuma, naša međunarodna suradnja se odvija i kroz Erasmus+ i Mevlanaprogrami kroz koje je ostvarena značajna mobilnost studenata i na tome smo radili mnogo u proteklom periodu. Značajan broj naših studenata i nastavnika bio je na edukaciji i usavršavanju širom Evrope i svijeta", ponosno ističe Hadžigrahić, naglasivši da su tuzlanski univerzitet pohađali i studenti te nastavnici s fakulteta iz inozemstva.

Značajan segment Univerziteta u Tuzli predstavlja i naučno-istraživački rad, a rektorica

Hadžigrahić navodi da izdvajanja za ovu oblast od nadležnih nisu dovoljna.

"Naš univerzitet je ove godine dobio i nominaciju za predsjedavanje Balkanskom rektorskom konferencijom, što je zaista veliki uspjeh. Konkurencija je bila izuzetno velika i nadam se da ćemo u 2021. zapravo i predsjedavati tom konferencijom", rekla je Hadžigrahić.

Potvrda bogate tradicije

Rektor Sveučilišta u Mostaru i predsjednik Rektorskog zbora BiH Zoran Tomić mišljenja je da 42 godine postojanja Univerziteta u Tuzli potvrđuju bogatu tradiciju razvoja visokog obrazovanja i naučno-istraživačkog rada.

"Uvjeran sam da je Univerzitet u Tuzli generator razvoja ovog dijela BiH. S te strane igra važnu ulogu u oblikovanju bosanskohercegovačkog visokog obrazovanja i naučnog istraživanja te je kao takav jedan od vidljivijih i prepoznatljivijih u BiH", rekao je Tomić.

Prema njegovim riječima, ova visokoškolska ustanova nezamjenjiva je u kreiranju budućnosti visokog obrazovanja u BiH, ali i naučno-istraživačkog rada.

"Ovaj, ali i drugi univerziteti su suočeni s brojnim izazovima – nedostatkom ili smanjivanjem broja studenata, internacionalizacijom, razvijanjem projekata, kvalitetom nastave i obrazovanja... Sve ovo su pitanja koja razmatramo na rektorskom zboru", istaknuo je Tomić.

Obilježavanje 42. rođendana prilika je i da se najboljim studentima u minuloj generaciji dodijele prigodna priznanja, odnosno Zlatne plakete za postignute vrhunske rezultate u toku četverogodišnjeg školovanja.

Jasmina Kavgić s Ekonomskog fakulteta u Tuzli okončala je s prosjekom 10, a njeno mu-

kojtrpno zalaganje nagrađeno je Zlatnom plaketom. Ova mlada ekonomistica priča nam da je trenutno na drugom ciklusu studija, smjer Računovodstvo i revizija, a paralelno odrađuje i pripravnički staž u jednoj privatnoj kompaniji.

"Iza mene je mukotrpan put do uspjeha, ali najbitnije je da se sve na kraju isplatilo. Sada smo svjedoci da investicija u znanje upravo donosi najbolje rezultate. Mislim da je odrađivanje pripravničkog staža za mene dobar potez, jer jedino spoj teorije i prakse od nas može napraviti kvalitetne stručnjake", rekla nam je Kavgić.

Dokaz da se trud isplati potvrdila je i Selma Begić koja je okončala dodiplomski studij Žurnalistike s prosjekom 9,93. Uz besplatan nastavak školovanja, drugi semestar donijet će joj i poziciju vanjske suradnice na Univerzitetu.

"Osjećam se odlično, jer smatram da je ovo dokaz da se trud isplati. Smatram da je ovo podsticaj i za buduće kolege, studente koji će u životu konstantno učiti i nadograđivati se. Nagrada koja slijedi nakon ovoga je besplatno školovanje na Univerzitetu u Tuzli, što ću svakako iskoristiti", rekla nam Begić.

Na Univerzitetu u Tuzli trenutno kroz školski proces prolazi okvirno 10.000 studenata, a koji su raspoređeni na tri ciklusa studija koliko ih u ovom trenutku djeluje.

Muzička škola Tuzla prepuštena zubu vremena

Propada hram velikih glazbenih umjetnika

Nakon iseljenja, o nekadašnjoj zgradi Muzičke škole Tuzla nitko ne vodi brigu, a svakim danom ovaj objekt sve više propada. Dijelovi fasade su išarani i otpadaju, a prozori i stakla su polomljeni. Na devastiranom objektu danas se mogu pročitati samo poruke ogorčenja građana Tuzle.

Piše: Armin Kendić

Tuzlanski hram kulture - zgrada Muzičke škole u Tuzli u kojoj su stasali brojni muzičari izložen je zubu vremena, a samo je pitanje dana kada će objekt od historijskog značaja u potpunosti postati dio prošlosti.

Od ovog objekta, u kojem su svoje prve korake napravili i glazbenici svjetskog glasa, ostali su samo urušeni zidovi, a nedovoljno ulaganje u muzičku umjetnost u Bosni i Hercegovini prikazan je i kroz ovaj primjer.

U zgradi u srcu Tuzle više od 55 godina bile su smještene prostorije Osnovne i Srednje muzičke škole, a prije sedam godina ona je proglašena neuvjetnom za boravak.

Tada su učenici i nastavno osoblje izmješteni u prostorije Osnovne škole Centar. Međutim, ove prostorije ne mogu zadovoljiti ni osnovne zahtjeve koje muzička struka nameće.

Nakon iseljenja nekadašnjoj zgradi Muzičke škole niko ne vodi brigu, a svakim danom ovaj objekt sve više propada. Dijelovi fasade su išarani i otpadaju, a prozori i stakla su polomljeni. Na devastiranom objektu danas se mogu pročitati samo poruke ogorčenja građana Tuzle.

"Zbog arhitektonskih nedostataka bivša zgrada nije bila uvjetna za rad pa je odlučeno da se taj prostor privremeno zatvori. Na osnovu broja učenika i cjelokupnog kolektiva i ona je bila nedostatna za sve naše potrebe, međutim na korištenje smo do-

bili dodatne prostorije iza zgrade tako da smo mogli obavljati posao nesmetano", priča nam direktorica Srednje muzičke škole "Čestmir Mirko Dušek" u Tuzli Zrinka Andrejaš.

Sav prostor koji im je dodijeljen u Osnovnoj školi Centar nastavnici su morali prilagoditi procesu rada. Velike učionice su pregradili, kako bi više od 600 budućih glazbenika, koliko koliko mogli nesmetano vježbati.

"Srednja muzička škola nema zbornicu, kuhinju i dječiji klub. Naši đaci stoje na hodniku čekajući početak sata. Prostor je izuzetno hladan i ne može zadovoljiti umjetničke standarde. Nadam se da će kroz izvjesno vrijeme biti riješen problem i da ćemo biti vraćeni u naše stare prostorije", kaže nam Andrejaš. Osim što nemaju adekvatne učionice za rad, učenicima također nedostaju i instrumenti, a oni na kojima vježbaju stari su i više od četiri desetljeća.

"Kompletan kulturni život grada nosi Srednja muzička škola u Tuzli i smatramo da zaslužuje bolji položaj", dodaje direktorice ove umjetničke škole koja je uvijek imala izuzetno kvalitetan pedagoški kadar.

I pored svih problema u kojima se nalaze, učenici i nastavnici ne gube elan. Šta više, svemu odgovaraju uspjehom i izvanrednim rezultatima koje postižu na natjecanjima.

Uvjerljivi su pobjednici u Bosni i Hercegovini, a nastavnici kroz svoje inovacije Srednju

muzičku školu nastoje u kontinuitetu razvijati.

"Problemi nas ne smiju zaustaviti, jer u današnje vrijeme svatko se treba boriti za opstanak. Problemi nas ne koče ni u tome da budemo i dalje u vrhu što se umjetnosti tiče, jer prema nagradama, količini koncerata i realiziranih projekata s ponosom ističem mišljenje da smo najbolji u BiH", naglašava Andrejaš.

U proteklom razdoblju realiziran je i veliki broj projekata. Ovdje se posebno ističu Večeri baroka koje su prerasle svoje ranije postavljene okvire te su pretvorene u festival međunarodnog karaktera.

Srednja muzička škola je osnovana 22. veljače 1957. godine. Osnivači su bili profesori Čestmir Dušek i Dubravko Jurić, a tijekom postojanja škola je postigla izuzetne rezultate u vaspitavanju mladih muzičara.

Neki od njih su danas u svijetu afirmirani muzičari kao što su gitaristi Sanel Redžić, Denis Azabagić, Alen Garagić i Dejan Ivanović, te pijanist Vladimir Valjarević.

Učenici iz klasa vrhunskih profesora Čestmira Duška, Muhameda Mazalovića, Planinke Jurišić-Atić, Predraga Stankovića, Midhata Zulića i Miradeta Zulića postizali su izuzetne rezultate na republičkim, saveznim i međunarodnim takmičenjima. Na takav način afirmirali su Tuzlu u zemlji i inozemstvu.

U čast profesoru Čestmiru Mirku Dušek

Gala koncertom baroka održan festival klasične glazbe

Koncert je publici donio najznačajnija djela barokne glazbe u interpretaciji izuzetnih solista, među kojima su Branimir Pustički Fay iz Hrvatske, Biljana Miljković iz Srbije, kao i operna diva, sopranistica Vedrana Šimić.

Piše: Barbara Pavljašević

Koncertom na kojem su uz kamerni orkestar *Amoroso* iz Leskovca nastupili solisti iz nekoliko zemalja regije označen je Festival klasične glazbe u organizaciji Srednje muzičke škole "Čestmir Mirko Dušek". Ovaj festival je u nekoliko mjeseci građanima Tuzle poklonio seriju kvalitetnih koncerata klasične glazbe uz sudjelovanje reprezentativnih solista i ansambala iz.

"Festival je počeo još u lipnju i ovo je njegova kruna. Koncert koji realiziramo uz pomoć dragih prijatelja, kamernog orkestra *Amoroso* iz Leskovca, je dio međunarodnog projekta na koji smo vrlo ponosni i koji su podržala Ministarstva iz Bosne i Hercegovine i Srbije", istaknula je Zrinka Andrejaš, direktorica Srednje muzičke škole Tuzla.

Na gala koncertu barokne glazbe nastupilo je devet solista, a rame uz rame sa profesionalnim glazbenicima, kao solisti su nastupile i tri učenice ove škole Odsjeka za klavir.

"Velika je odgovornost, ali i velika čast nastupiti na jednom ovakvom koncertu kao solist. Izuzetno smo počastvovani što još kao učenici imamo priliku svirati s orkestrom i što imamo mogućnost predstaviti se na sceni Bosanskog kulturnog centra", rekla je Arina Behlilović, učenica Odsjeka violine.

Koncert je publici donio najznačajnija djela barokne glazbe u interpretaciji izuzetnih solista, među kojima su Branimir Pustički Fay iz Hrvatske, Biljana Miljković iz Srbije, kao i operna diva, sopranistica Vedrana Šimić.

"Radosni smo što su svi umjetnici koje smo željeli ugostiti s radošću prihvatili poziv da budu dio ovog projekta. Mi na festivalu klasične glazbe radimo tijekom cijele godine, ali s velikim zadovoljstvom. Kada surađujete s ovakvim umjetnicima ništa vam nije teško. Htjeli smo jednaku šansu pružiti i našim mladim nadama, kao i istinskim profesionalcima", dodala je Andrejaš.

Festival je osmišljen kao omaž profesoru Čestmiru Mirku Dušek i već drugu godinu za-

počinje kao obilježavanje godišnjice njegovog odlaska. Upravo zbog toga Festival posebice emotivno doživljavaju njeni akteri, kako iz Leskovca, gdje je profesorova kćerka, koncert majstor orkestra, tako i u Dušekovoj Tuzli.

"Ovakve muzičke saradnje su uvijek radost za nas. Mi smo orkestar koji jako puno nastupa, ali su nastupi u Tuzli uvijek nešto posebno. Radujemo se svakom novom susretu s prijateljima, s publikom, ali i svakom novom upoznavanju, kako s mladim muzičkim nadama, tako i sa renomiranim umjetnicima iz regije", izjavila je Maja Cakić – Dušek, umjetnički rukovodilac kamernog orkestra *Amoroso*.

Festival klasične glazbe, ali i njegova završnica, prave su poslastice za ljubitelje umjetničke glazbe. Stoga i ne čudi što su umjetnici koji su nastupili na gala koncertu barokne glazbe, nekoliko puta vraćani na pozornicu, dugotrajnim pljeskom tuzlanskih ljubitelja klasične glazbe.

KONCERT
klasične muzike
2. godišnji susret mladih umjetnika

G. Caccini - Ave Maria

Izvodi: Mješoviti hor „Lege Artis“

Dirigent i umjetnički rukovodilac: mr. Jasmin Hasić

Klavirska saradnja: Sarah Skopljak

Koncert klasične glazbe u Bosanskom kulturnom centru Tuzla

"Notama kroz svijet" oduševio tuzlansku publiku

Okupili su se mladi glazbeni umjetnici koji su skupa odrastali pod okriljem Muzičke škole u Tuzli

Piše: Barbara Pavljašević

Pred brojnim ljubiteljima klasične glazbe u Bosanskom kulturnom centru Tuzla održan je koncert "Notama kroz svijet" u okviru Drugog godišnjeg susreta mladih bosanskohercegovačkih umjetnika. Bosanski kulturni centar bio je koproducent i domaćin manifestacije koja se drugu godinu zaredom održava u Tuzli u organizaciji Udruženja za edukaciju, kreativno stvaralaštvo i promociju "Star Art".

"Drugu godinu za redom okupljamo mlade umjetnike iz Tuzle, učenike i studente muzike, te umjetničke profesionalce oko projekta koji za cilj ima razmjenu iskustava i povezivanje ovih talentiranih mladih ljudi, ali i njihovo zajedničko predstavljanje pred publikom u rodnom gradu. Presretni smo što imamo kontinuitet održavanja i što se polako, ali sigurno razvijamo", ističu u Udruženju "Star Art" iz Tuzle.

Radi se o mladim umjetnicima koji su skupa odrastali pod okriljem Muzičke škole u Tuzli ili se još uvijek školuju u Tuzli. Ideja ovog projekta je zajednički nastup mladih glazbenika različitih starosnih kategorija od učenika osnovnih škola do profesionalnih glazbenika.

Ovogodišnji sudionici susreta su dva višestruko nagrađivana učenika Osnovne muzičke

škole, gitarist Armin Smajić i violinistica Asja Merdić.

Iz Beograda je na Drugi godišnji susret mladih umjetnika stigla, također višestruko nagrađivana, violinistica Katarina Pavljašević. Ova Tuzlanka trenutno je na školovanju u Srednjoj muzičkoj školi "Dr. Vojislav Vučković" u Beogradu u klasi profesorce Biljane Stevanović.

"Sretna sam što se ovaj divni koncert održava po drugi put i što okuplja nas, mlade glazbenike koji se školujemo na različitim mjestima širom regije. Dugujemo veliku zahvalnost Federalnom ministarstvu kulture, koje je ovu manifestaciju prepoznalo kao kvalitetnu i što nam već drugu godinu pruža neophodnu potporu", istaknula je Katarina Pavljašević.

Među sudionicima su bile i dvije studentice, klaviristice Sarah Skopljak sa Slobomir Univerziteta u Bijeljini i Nadira Ajanović sa Akademije umetnosti u Novom Sadu, koja se nakon četiri godine po prvi put predstavila u rodnom gradu.

"Ovo je jedan sjajan projekt, manifestacija koja okuplja mlade ljude koji se školuju u i veliko mi je zadovoljstvo što sam po prvi put nakon duže pauze u rodnom gradu. Poziv da se pridružim svojim kolegama i publici predstavim stečena znanja sam s oduševljenjem prihvatila", poručila je nakon završetka manifestacije Nadira Ajanović.

Na koncertu su nastupili i profesori: Ena Ovčina, diplomantica Muzičke Akademije Zagreb i profesorica klavira u Osnovnoj muzičkoj školi u Tuzli, te dirigent mr. Jasmin Hasić umjetnički rukovodilac zbora "Lege Artis". Mladi tuzlanski dirigent bio je jedan od najuspješnijih studenata odsjeka za dirigiranje u Sarajevu, ali se vratio u Tuzlu sa željom da pokrene kvalitetne glazbene priče. Tako je i nastao ansambl "Lege Artis", koji je također nastupio na koncertu "Notama kroz svijet".

"Ansambl *Lege Artis* je po prvi put sudionik ovog projekta i moram priznati da smo oduševljeni, kako konceptom samog projekta, tako i organizacijom. Sa zadovoljstvom smo se odazvali pozivu i predstavili na sceni Bosanskog kulturnog centra u Tuzli", rekao je Jasmin Hasić, dirigent i umjetnički rukovodilac ansambla "Lege Artis" iz Tuzle.

Godišnji susret mladih umjetnika je drugu godinu za redom podržalo Federalno ministarstvo kulture i sporta. Sudionici koncerta su sa scene ispraćeni dugotrajnim pljeskom brojnih Tuzlaka, koji su odlučili zimsko nedjeljno večer darovati klasičnoj glazbi i pružiti podršku talentiranim mladim glazbenicima iz Tuzle.

Fred Master postao počasni građanin Tuzle

KUĆA PLAMENA MIRA DAR FREDA MASTERA

Velikim prijateljima Tuzle, nizu divnih humanih ljudi, pridružuje se i Fred Matser, koji je u sred rata u BiH, 1994. godine, odlučio zapaliti plamen mira. Ta kuća je trebala biti u BiH, u Sarajevu ili Tuzli, naša je sreća što je u Tuzli“.

Priznanje Počasni građanin Tuzle Fredu Matseru uručeno je u subotu, 1. prosinca, tijekom prijema u Gradskoj upravi. Na inicijativu Freda Mastera, osnivača Fred Foundation iz Nizozemske, u Tuzli je izgrađen objekat Kuća plamena mira. Na sjednici održanoj 25. rujna 2018. Gradsko vijeće Tuzle dodijelilo je ovo priznanje gospodinu Matseru, ali on nije bio u mogućnosti nazočiti svečanosti dodjeli.

“Fred Matser je veliki humanist i angažirani intelektualac. Velika mi je čast da sam u ime građana Tuzle i svoje lično ime predao naše najveće priznanje, koje možemo dati nekome ko nije državljanin BiH, Počasni građanin Tuzle. Vi znate da su počasni građani Tuzle bivši ministar vanjskih poslova Republike Austrije Alois Mock, Richard Holbrooke, Francesco Giangrandi, bivši predsjednik provincije Ravenna, Stjepan Mesić... Tim velikim prijateljima Tuzle, nizu divnih humanih ljudi, ovim našim priznanjem pridružuje se i Fred Matser, koji je u sred rata u BiH, 1994. godine, odlučio zapaliti plamen mira. Ta kuća je trebala biti u BiH, u Sarajevu ili Tuzli, naša je sreća što je u Tuzli. Moja velika čast je što sam, sa suradnicima Freda Mastera, na realizaciji kuće kao gradonačelnik saradivao, a ranije kao sekretar, u ime grada, isto tako vodio taj projekt. Ja sam veoma zahvalan, kuća je vrijedna tri miliona maraka, to je ogromna vrijednost. I evo sada je to jedan pravi centar za mir, kroz koji prođe desetina hiljada, pretežno mladih ljudi godišnje, ali dolaze i stariji. Kuća je korisna za svakog pojedinca koji je posjeti i kuća je korisna za društvo jer je misija mir, ljubav i harmonija među razlikama. Mnogo smo jači sa još jednim građaninom Tuzle, kada je građanin Tuzle i gospo-

din Fred Matser”, izjavio je gradonačelnik Tuzle Jasmin Imamović.

Grad Tuzla je vlasnik objekta, a upravljanje objektom i aktivnostima povjereno je UG Kuća plamena mira. Vrijednosni ček na iznos od 25.000 eura Fred Matser uručio je predsjedniku Upravnog odbora UG Kuća Plamena mira, za nastavak realizacije socijalnih i drugih projekata.

“Da budem iskren malo mi je neugodno jer je sva ta pažnja usmjerena na mene. Želim da ta pažnja bude u smjerena na to zašto sam ovdje. Želim pričati o projektima, ali sam sretan i što sam dobio ovu nagradu. Imam jako dobru suradnju s gradonačelnikom Imamovićem i svima vama. Rođen sam 1945. godine u Nizozemskoj. Nikada nisam osjetio rat i skoro nemam pravo pričati o ratu. Vi ste imali to iskustvo, ja nisam. Ali ja želim da vi imate moje iskustvo. Ja sam gledao Olimpijske igre koje su se održavale u Lillehammeru 1994. godine, a u isto vrijeme, u novinama bile su vijesti o ratu u BiH. Između te dvije teme nije bilo nikakve povezanosti. Tada sam odlučio učiniti sve što je u mojoj moći, okupiti što više osvajača olimpijskih medalja i dovesti ih u Sarajevo i donijeti plamen mira. U veljači te godine smo održali jedan sastanak i tada sam dobio dozvolu da, s dvoje olimpijskih pobjednika, donesemo Olimpijski plamen, koji još uvijek nije bio ugašen, u Sarajevo. Tek 29. ožujka sletili smo u Sarajevo sa olimpijskim pobjednicima i muzičarima. Svaki od njih je govorio o miru, bili su tu glazbenici i najmlađi, djeca, kao i vojnici koji su nas štitili. Vidjeli smo devastaciju koju

je rat izazvao. Obećao sam da ćemo se vratiti i da ćemo izgraditi centar za oslobađanje od trauma, da bi ljudi mogli pronaći svoj mir kroz aktivnosti u tom centru i da se mogu povezati jedni sa drugima. Mnogo godina smo proveli u razgovorima s vlastima u Sarajevu, ali bez rezultata. Onda smo došli u Tuzlu. Poslije smo sa vašim trenutnim gradonačelnikom Jasminom Imamovićem ubrzali proces i 2003. godine smo otvorili ovaj centar”, izjavio je filantrop i počasni građanin Tuzle Fred Matser.

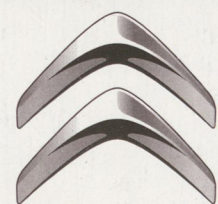
Tijekom petnaest godina rada Kuće Plamena mira, organizirani su brojni sadržaji iz oblasti kulture, znanosti, razvoja civilnog sektora, ljudskih prava, zaštite psihofizičkog zdravlja, održavanje treninga, radionica, javnih tribina, jačanje psihosocijalnih vještina djece i omladine kao i programi integracije. Promoviran je rad velikog broja mladih, neafirmiranih umjetnika.

Fred Matser je filantrop koji inspirira i duboko brine o budućnosti naše planete. Do sada je od 1983. godine bio suosnivač, osnivač ili pokrovitelj 19 fondacija i projekata sa širokim spektrom djelovanja širom planete sa zadatkom da se unaprijede polja zdravstvene zaštite, okoline, očuvanja tradicije, mira i globalnih promjena. Živi i radi u Amsterdamu.

U okviru posjete Freda Mastera i njegovih suradnika, u Kući Plamena mira, održana je Tribina o miru pod nazivom “Između prošlosti i budućnosti”. Uvodničari su bili Jasmin Imamović, Fred Matser i Irfanka Pašagić.

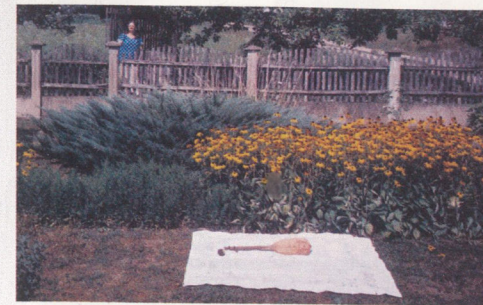
Čestit Božić i uspješna Nova 2019. godina

PAVIĆ KOMERC d.o.o. - ovlaštteni servis i prodavač CITROËN vozila

CITROËN
www.pavic.ba

STARI BUNAR

Grabovac u Ilijaševićima je najpoznatiji izvor pitke vode u Donjim Pascima, Općina Tuzla (do 1952. godine su se nazivali Hrvatski Pisci, Srez Tuzla). Tu prirodnu zdravu vodu su od davnina donosili i moji preci Lukići - pradjed Marko, zvani Markica, i njegov sin jedinac Tomo sa svojim obiteljima. Dok je zavičajna rijeka Liješnica bila bistra i nezagađena, ljudi su s nje donosili vodu za kućanstvo. Na njoj su i stari i mladi, i muškarci i žene, napajali stoku. Žene su također prale veš na Liješnici. Moji roditelji Mijo Lukić i Ružica (rođena Tadić s Par Sela, Općina Tuzla), se sjećaju kako su kao djeca, pomažući starijima pri radovima u polju i na njivi, strčavali do te rječice napiti se vode i uhvatiti pokojeg raka.

Iako su Lukići nastavili koristiti vodu sa Grabovca i iz Liješnice, odlučili su i kopati bunar sebi na svom golemom imanju.

Bunar je u Lukićima napravljen u jesen 1965. godine. U svim poslovima su zajednički sudjelovali svi Lukići - otac Tomo sa svojom djecom: Anto, Petar, Mijo, Nevenka, Ivo, Stijepo i Mato.

Iz sigurnosnih razloga odlučeno je bunar kopati ispred Perine kuće, podnu velike oranice, na središnjem dijelu pozamašnog posjeda Lukića, na polovici uzbrdice, a ne uz Antinu kuću koja se nalazila bliže cesti Živinice-Dubrava-Tuzla.

Riječno kamenje, okruglog ili zaobljenog oblika, je dopremljeno sa rijeke Gostelje, od Stupara (Kladanj). Majstori su bili iz Gračanice (Doboj). Sav posao je vjerno pratio i pas Vicko kojeg su donijele Gračanlije. Moj otac Mijo je na kraju od njih kupio tog psa. Tako je Vicko ostao u Lukićima i uvijek bio omiljeni ljubimac u našoj porodici.

Bunari su obično bili kopani ili na obasjanoj čistinini ili u hladovini između voćaka, naprimjer između stabala oraha. Stari ljudi su zabadali i

udarali ljeskov prut u zemlju te na taj način provjeravali pogodnosti za nalaženje dobre vode i odgovarajućeg mjesta za početak poslova. Potreban je bio alat: krampa, trnokop, lopata, motika, čekić...

Uz pomoć prijatelja i rođaka, Bunar je kopao jedan vješt radnik ili, ne često, dva radnika pošto je prostor uzak (od jednog metra do metar i dvadeset-trideset centimetara; vrlo rijetko do metar i pol). Prvi iskopani metar, u širinu i u dubinu, bi se namah opletao uvijenim prućem i pritkama kako se zemlja ne bi runila i osipala. Ovo opletkavanje se ponavljalo, nastavljalo sa svakim novim iskopanim metrom. Tako su se sve više uznicali unutarnji cilindrični zid i dubina bunara. Kopači su stavljali iskopanu zemlju u kante pa davali znak površinskim radnicima ili dovikivanjem ili pomjeranjem, potezanjem užeta. Ovi su pomagali iznositi, izbacivati zemlju iz rupe, iz mračne dubine, te pomno dežurali i pazili kako ne bi došlo do odrona ili nabujavanja vode prilikom čega bi morali spašavati kopača. Kopač bunara je bio svezan jakim užetom ili lancem pričvršćenim za čekrk na površini zemlje. Čekrk je bio drveni, napravljen od nekoliko jakih stegnutih i skovanih letava. Oko njega se brzo moralo navrtati debelo, izdržljivo uže ili teški lanac. Navrtao se na ručni pogon. Iskopana zemlja je vađena u željeznim kantama (konjare) uz pomoć užeta ili lanca a preko čekrka.

Kopanje je trajalo nekoliko dana dok se ne bi našla voda. Čim bi se ukazala prva voda, nastajalo je olakšanje i radosno se dovikivalo na kojem je metru, na kojoj dubini. Dodatno kopanje je moglo ili odmah prestati ili se nastaviti; ovisilo je o prilivu vode i o njenoj kvaliteti.

Prva voda se ispuhivala a zaokrugljene strane bunara se ozidavale kamenom i malterom. Cjelokupni posao je bio zahtjevan i opasan.

Kad je bunar bio uspješno završen, odnosno kad je voda bila bistra i pitka, gazda bi domaćinski organizirao pozamašni teferić. Dugo i glasno bi se slavilo.

Velika stvar - pomoć i čast - je bila imati svoj bunar; vodu na svom imanju!

Na bunar bi se nadogradila drvena kućica sa pokrovom od crijepa i sa otvorom od tankih letvica (vratica - samotvorčić) kako bi bio zaštićen a voda zaklonjena od sunca. Katkad bi se zaključavao katancem. Ljeti se moglo staviti meso

u kante i spustiti što dublje, do iznad vode, kako bi bilo čuvano na hladnom.

Lukića bunar je bio dubok devet metara s vodom vrhunskog kvaliteta. Redovito su je nosili na ispitivanje u Tuzlu. Suseljanim se uvijek dopuštalo nalijevati vodu.

Bunar je zastajao sa upotrebom kad su se počela upotrebljavati umjetna gnojiva na okolnim oranicama.

Bunar u Tadićima na Glavici, na Par Selu, je pravo moj šukundjed Božo, zvani Božica, oko 1880. godine. Dubok je dvanaest metara i ozidan ciglom.

Nastavili su ga koristiti moj prajed Ivo, zvani Ivić, te njegov sin Božo (moj djed) sa svojim obiteljima.

Lukića bunar su i u novije vrijeme održavali striko Pero i njegov sin Marko, zvani Markić. Danas ponosno stoji, prkosi vremenu, iako više nema ni strike ni Markića.

Tadića bunar su održavali ujak Ivica, zvani dajdža Braco, te njegovi sinovi Tomislav i Mario. Sa bunara u Tadićima je skinuta kućica; osuvremenjen je pločom i hidroforom. Danas, ostavljen. Čuva uspomenu na pokojnog dajdžu Bracku.

Čak i danas se može doprijeti do Grabovca zahvaljujući mještanima, premda je nažalost zaboravljen i nekako zapostavljen od tuzlanskih općinskih nadzornika u ovom vremenu suvremene civilizacije. Snaga i ljekovitost vode s Grabovca ostaje upamćena u zavičajnoj povijesti usprkos Vodovodu.

Starinski mlin (vodenica) i bunar su bili i ostali ponos Lukića!

napisala Ljerka Lukić, Toronto (Kanada)

IN MEMORIAM

SJEĆANJE

Slavka Zubak

29. 11. 2011. – 29. 11. 2018.

Baš ovog trena mislimo na te i nećemo prestati za sva vremena.

Počivaj u miru Božjem.

Tvoja obitelj

SJEĆANJE

Dragan Divković

2001. – 2018.

Bol je preteška, a tuga za tobom vječna.

Počivaj u miru Božjem

Tvoji najmiliji

Filip Divković

2017. – 2018.

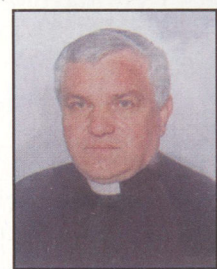
Premalo je riječi, a previše tuge da Ti kažemo

Koliko nam nedostaješ

S ljubavlju

Tvoji najmiliji

SJEĆANJE

Vič. Anto Stjepić

Dragi naš,

Ljubav koju si nam svima pružao, mir, blagost i radost koju si svaki dan unosio u naše obitelji, sve nam više nedostaje. Sjećanje na tebe ne blijedi, a ljubav prema tebi sve je snažnija.

Počivaj u miru Božjem.

Tvoji najmiliji.

SJEĆANJE

Stjepan Stjepić

Navršilo se osam mjeseci od smrti dragog nam muža i oca.

S ljubavlju i poštovanjem supruga Delfa s djecom.

Počivaj u miru Božjem.

TRADICIJA I KVALITET U GRADITELJSTVU

RADNIK

GRAĐEVINARSTVO I GRAĐEVINSKA INDUSTRIJA D.D.

48260 KRIŽEVCI, KRALJA TOMISLAVA 45
Tel. (048) 279-300, Fax. (048) 279-333

www.radnik.hr e-mail: radnik@kc.htnet.hr

Čestit Božić i sretna Nova 2019. godina!!!

**CVJEČARA
FLORAMI**

**JK RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA**

HOLDINA
TRGOVINA NAFTNIM DERIVATIMA

SIROKA MREŽA MALOPRODAJNIH OBJEKATA

- Kvalitetno gorivo svih vrsta
- Bogat izbor robe široke potrošnje

VELEPRODAJA
SKLADISTE PODLUGOVI

- Dnevna isporuka naftnih derivata bez ograničenja u količinama
- Dostava loživog ulja na Vašu adresu

Azize Saćirbegović 4b, 71 000 Sarajevo
tel.: 033 276 430 Fax: 033 658 616

VAŠ AUTOSERVIS SENKOVIĆ

...još jedan **plus** za Škodu!

Postanite pozitivni uz Škoda pakete!

Da ne povjeruješ...
Fabia plus 16.450 KM

a tek... **Octavia Fl plus 25.000 KM**

29.710 KM

...ovo može samo Škoda!!!

Titova 108, 76 290 Odžak, Prodaja vozila: Antonija Jurić,
Tel.: 031 761 652, 762 718, email: antonija@assenkovic.com

MOTEL ORION ORMANICA SREBRENİK
TEL. 035 650-035 061 143-337 VI. Mato Jurić

CROATIA OSIGURANJE d.d.

Za sva vremena

Osiguranje nadahvat ruke!

www.crosig.ba/mob

Na jednom mjestu pronađite sve potrebne podatke o osiguranju i uštedite vrijeme i novac. Brzo i jednostavno dođite do neobveznih i informativnih ponuda osiguranja putem kalkulatora, pošaljite bilo kakav upit i pronađite kontakte svih poslovnih jedinica Društva u Bosni i Hercegovini.

Skenirajte QR code vašim smartphone uređajem i posjetite www.crosig.ba/mob

OFF-SET ŠTAMPARIJA

20 godina sa Vama!

ŠTAMPA

- knjiga,
- udžbenika,
- časopisa,
- kataloga,
- plakata,
- letaka,
- blokovske robe,
- pozivnica i dr.

IZRADA

- svijetlećih reklama
- reklama na baneru (roll up postolje)
- reklama na PVC foliji
- brendiranje vozila
- bedževa
- privjesaka i dr.

SITO I TERMO ŠTAMPA

- na olovke,
- upaljače,
- rokovnike,
- kao i na sve vrste tkanina:
- radna odijela,
- majice,
- dresove,
- kape i dr.

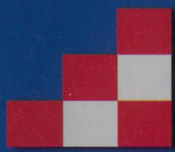
UVEZ

- doktorskih disertacija,
- magistarskih i diplomskih radova.

MOGUĆE JE!
Brzo,
Kvalitetno,
Povoljno.

Otokara Keršovanija 78, 75000 Tuzla, BIH
+387 35 297 197
+387 61 193 387
info@off-set.ba

NOVO U PONUDI!!!
Posjetite naš WEB SHOP gdje također možete kupiti sve naše proizvode
www.off-set.ba

Hrvatski Glasnik

Hrvatsko kulturno društvo Napredak je osnovano davne 1902. godine s plemenitim ciljem pomoći đaka i studenata u njihovom školovanju. Još je tada otvaranjem konvikta za smještaj siromašne djece započela njegova plemenita zadaća. Napredak je do zabrane 1949. godine školovao i pomagao školovati oko 16.000 đaka i studenata, među kojima su i dva nobelovca, Ivo Andrić i Vladimir Prelog, zatim slikari Gabrijel Jurkić, Ismet Mujezinović, pjesnik Nikola Šop i mnoge druge poznate osobe.

Nekoliko godina nakon obnove rada Napretka, točnije 1995. godine, uvidjela se potreba za osnivanjem Fonda za stipendiranje kako bi se i u onim novim vremenima pomoglo vrijednoj mladeži.

Fond je dobio ime po dvojici napretkovih stipendista Ivi Andriću i Vladimiru Prelogu. Do sada je Fond, ali i Napretkove podružnice, podijelio više od 2600 stipendija i potpora redovnim studentima u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj.

Sredstva za Fond Ivo Andrić-Vladimir Prelog se osiguravaju putem donacija i dobrih ljudi, koji žele podržati ovu misiju HKD Napredak.

Svoje donacije možete uplatiti na:

HKD Napredak - fond „Ivo Andrić-Vladimir Prelog“

1549995000412521 kod Intesa Sanpaolo banke d.d. Sarajevo

Tuzla, prosinac 2018.

